ANUL X No. 2977 — O singură ediție — LUNI 20 OCTOMBRE 1897

Abonamente
Incep la 1 și 15 ale fie-cărei lunï și se plătesc înainte:
Un an în țară 30 lei; în străinătate 50 lei
Șase lunï 15 „ „ 25 „
Treï lunï 8 „ „ 13 „
Numărul 10 banï
In străinătate 15 banï

Adevĕrul

Să te ferești Romîne de cuiŭ strein în casă
V. Alexandri.

Anunciurï
Se primesc direct la Administrația ziaruluï
Linia pagina VI-a . . . . lei 0.50 banï
„ „ V-a . . . . „ 2. „
„ „ IV-a . . . . „ 2. „
La un mare număr de linïï se fac reducțiï din tarif
Numărul 10 banï
Un număr vechiŭ 20 banï

Redacția
PASAGIUL BĂNCEÏ NAȚIONALE (TELEFON No. 25).

Director politic: ALEX. V. BELDIMANŬ

Administrația
PASAGIUL BĂNCEÏ NAȚIONALE (TELEFON No. 25).

Agitația în chestia serviciuluï militar

Șase paginï

Datoria ieșenilor

In vreme de grea cumpănă țara în tot-d'a-una și-a îndreptat ochiï spre capitala Moldoveï din care aŭ scînteiat atîtea ideï marï și care a dat naștere la atîția oamenï de însemnătate politică și culturală. In aceste momente cînd țara se simte batjocorită și îngenuchiată, în timpurï de jale și de decădere a moravurilor, azï cînd nu maï avem nicï caractere, nicï bărbațï politicï, Iașiï pot să facă un mare act de patriotizm și de însemnătate politică.

De anï, de zecï de anï Carol își bate joc de țară și a aservit ast-fel pe toțï politicianiï, ast-fel a distrus partidele, că el singur a ajuns a tot puternic, așa de puternic că a avut curagiul să ne sfideze, să ne insulte cele maï nobile și maï curate sentimente, acele ale dragosteï de neam.

A acaparat toate puterile statuluï romîn, a înlocuit prin voința sa legile și constituția, a transformat guvernul și parlamentul în simple biurourï de înregistrare a bunuluï săŭ plac. Față de această purtare despotică, față de sfărîmarea și nesocotirea pactuluï nostru fundamental, «*țara*» a rămas nepăsătoare, iar în acest sat fără de cîinï, regele Carol a constatat că poate orï și ce îndrăzni de oare ce nu există nicï un partid, care să-ï stea în potrivă. Maï mult, e trist de spus aceasta, dar e adevărat, el a văzut că chiar opiniunea publică este atît de slabă și fără de inițiativă, că nu se manifestă, că nu murmură, că lasă ca lumea oficială să dea aparența depline supunerï către acest rege nefast pentru țară și neam.

El e în drept dar să-șï zică în sine că în Romînia nu maï există altă voință de cît a sa și că ar fi naiv dacă n'ar profita de această stare de anarhie și de lipsă de energie în care ne găsim.

Eï bine, e momentul astă-zï să se arate regeluï că «țara» începe să existe, că opiniunea publică a recăpătat încrederea în sine și că ea se manifestează. Cînd dar majestatea ungurească vine la Iașï, după ce a trecut prin Pesta, locuitoriï celeï de a doua capitale a țăreï, trebue să facă această dovadă de care vorbim maï sus, că există o opiniune publică, o forță anonimă dar puternică, de care trebue el să ție socoteală.

Aceasta se poate arăta în diferite chipurï și cel maï favorabil ni se pare, este *abținerea*. Populațiunea ieșană e datoare să nu iasă întru întîmpinarea regeluï luï Banffy, ea trebue să lase această însărcinare polițieï și lumeï oficiale. In jurul regeluï de se va face un deșert de ghiață, dacă tot ce-ï patriot va rămîne acasă, protestînd în acest chip, e posibil ca în sfîrșit «el» să priceapă că paharul a început să se umple.

Face-va Iașul aceea ce restul țăreï e incapabil să facă? O dorim din suflet, pentru bunul renume al orașuluï cu ideï marï și oamenï iluștriï și o dovadă pentru însușï suveranul Romînieï care a apucat pe o cale la sfîrșitul căreia nu poate fi de cît lovitura de stat, saŭ răzvrătirea sîngeroasă și dăunătoare țăreï.

Const. Mille

Reforma militară

D. general Berendeï a pregătit un proiect de lege pentru reformarea legeï militare căreia sunt supușï toțï cetățenii.

Maï întîi va fi modificată legea recrutăreï introducîndu-se o bună dispozițiune, aceea a reduceret serviciuluï de la 3 la 2 anï. Această reformă a fost introdusă deja în multe armate europene și ea are îndoitul avantagiŭ ca, pe de o parte să nu reție zadarnic în cazarmă o mulțime de brațe trebuincioase societățeï, iar pe de alta să mărească contingentele anuale.

A doua dispozițiune a legeï este întinderea obligativitățeï serviciuluï militar pînă la vîrsta de 50 de anï. Dispoziția aceasta este o urmare naturală a celeï d'întîi. Din momentul în care serviciul activ este micșorat, serviciul în rezervă trebuia împins pînă la o vîrstă maï depărtată pentru ca autoritatea militară să aibă dreptul a chema pe rezerviștï la concentrările anuale un timp cît se poate de îndelungat.

Cu chipul acesta forța militară a țăreï va crește foarte mult fără să se imobilizeze în cazarme un număr prea mare de brațe și fără ca serviciul să devie o grea sarcină grație celor treï anï de serviciŭ permanent și activ.

Nu avem înaintea noastră de cît expunerea de motive a legeï și nu cunoaștem legea însăși. Cînd o vom cunoaște, ne vom pronunța asupra eï în întregime și asupra tuturor dispozițiunilor în special.

Dragoș.

Primarul Iașilor

Nicu Gane

Nicu Gane a debutat în viața politică sub auspiciile *Junimeï*, în revista căreia, *Convorbirï Literare*, a scris nuvele și poezii. Intrat în politica propriŭ zisă, a fost în maï multe rîndurï primar al Iașilor și a făcut multe îmbunătățirï între care pavarea orașuluï cu asfalt.

A aparținut și aparține de multă vreme partiduluï liberal.

Politcianizm

E nostimă istoria demisiuneï d-luï Al. Djuvara. Cetitoriï noștri o cunosc din numarul de erï și aŭ vazut ce poate face un politician romîn, cînd voește să izbutească. Se știe că d. Dimitrie Sturdza, voia cu orï-ce preț să înlocuiască pe fratele actualuluï ministru de justiție, d. Tr. Djuvara ambasador la Constantinopol. Se zice că motivul acesteï dizgrațierï ar fi o istorie de femeie și o împotrivire a acestuia fața de politica luï Margarit. Mazilirea era hotarîtă, mascata cu un concediŭ și d. Djuvara înainte de a pleca de la Stambul, dăduse chiar și un prînz în care își luase ziua bună de la colegiï săï de diplomație, — atît era de sigur că este mazilit.

Fratele însă veghia și cînd a venit la ordinea zileï cestiunea decorăreï Ieszensky, ministrul de justiție a crezut că e momentul de a face o lovitură magistrala. A cerut în consiliul de miniștri, ca, guvernul orï să dea un comunicat în această afacere, retrăgînd brevetul decorațieï consilieruluï maghiar — o fantezie — orï de nu, își da dimisia, lucru care l'a și făcut.

Noua Universitate de Iași

Ișï poate închipui orï și cine ce scandal ar fi pricinuit o asemenea dimisiune!

*Speriat, d. Sturdza și colegiï săï aŭ înțeles unde voește să ajungă „mititelul" și lucrurile s'aŭ facut „cum e bine": **Voința Națională** a vestit plecarea d-luï Tr. Djuvara la postul săŭ la Constantinopol, iar fratele săŭ ministrul de justiție, a rămas la postul luï fără ca sa se publice vre-un comunicat prin „Monitor" și fără ca să se ia înapoi decorația luï Ieszensky.*

Această istorioară, arată moralitatea partidelor și oamenilor noștri politicï. Totul se reduce la tocmelï, la încercărï de șantagiï politice, la amenințărï și la fabricarea de oamenï marï pe chestiï inavuabile. Ia închipuițĭ-vă în adevăr, guvernul refuzind să satisfacă dorința d-luï Djuvara, pe acesta eșind din minister pe această chestiune și devenit om mare și patriot dezinteresat, care a preferat să piardă un portofoliŭ, de cît să se umilească țara.

Din fericire, tocmeala s'a făcut și d. Djuvara a preferat să rămînă om mic, dar încă ministru — iar fratele săŭ Trandafir, ambasador la Stambul!

Sfinx

Agitația în chestia serviciuluï militar

După cum am arătat, în populația capitaleï domnește o agitațiune foarte vie, din cauza nouluï proect de lege al ministruluï de războiŭ, cu privire la reforma legeï de recrutare.

Populațiunea evreiască maï ales, este atît de agitată, că sunt temerï de demonstrațiunï sgomotoase.

Taxele de scutire

Noul proect de lege prevede că străiniï nu vor face armata dar vor fi supușï uneï taxe întocmaï cum se practică în Austria, Germania, Svițera, etc. Persoane în măsură a cunoaște foarte bine legile militare din țările maï sus menționate, desmint categoric că în acele state „străiniï" ar fi supușï la taxe ca pentru că nu sînt luațï la armată.

Străiniï, întîï de toate, nicï nu pot fi recrutațï la armată așa că nu sînt obligațï să plătească nimic. Aceï carï plătesc taxe sînt cetățeniï, carï sînt scutițï de armată „pentru motivele prevăzute în lege." Ast-fel plătesc taxa auxiliară, bolnaviï de ochï, ftiziciï și ceï-l'alțï scutițï pentru o cauză oare și care taxe din 'nainte stabilite și de la o anumită sumă în sus. Eï sînt însă toțï cetățenï, și plătesc taxe numaï în virtutea acesteï calitățï.

Motivele evreilor romînï

Cît privește pe evreiï romînï, aceștia susțin că nu pot fi scutițï de a face serviciul militar de oare ce pe lîngă ca ar fi ast fel pușï în aceiașï categorie cu toțï ceï l'alțï străinï din țară, carï se bucură ceï puțin de protecția statelor cărora aparțin, eï vor fi cu desăvîrșire lipsițï de orï-ce protecție și nu vor maï putea trece granițele Romînieï, fără a maï vorbi că vor pierde pentru tot d'auna speranța că chestia izraelită va fi vre-o dată rezolvată.

Inmulțirea evreilor

Afară de asta, acest proect de lege va preface Romînia într'un loc de refugiare a tuturor evreilor și străinilor din toată Europa, carï fugind din țările lor pentru a nu face armata, vor veni în Romînia unde se vor afla la adăpostul legeï de recrutare.

Și în 1881 s'a luat dispozițiunea ca evreiï să nu maï facă armata și după un an de zile numărul evreilor străinï s'a înmulțit cu vre-o cîte va zecimï de miï de evreï refugiațï din Rusia și Galiția. Guvernul a fost silit să revoace după o scurtă vreme această dispozițiune, dar n'a maï putut scoate din țară pe acele cîte-va zecimï de miï de evreï străinï carï venind în țară aŭ îngreuiat cu mult situația evreilor romînï.

Ingreuiarea populațiuneï romîne

Incă unul din multele motive care *din acest punct de vedere* pledează în contra nouluï proect de lege al d-luï general Berendeï este și acela că prin această lege Romîniï vor pierde în fie care an un contingent de 5—6000 recruțï evreï, îngreunînd ast-fel populațiunea romîna-creștină din țară.

Stan.

Explozia de la Bucov

Fireşte — nicï soarele n'a stat în loc, nicï deficitul budgetar n'a crescut, Romînia merge cu aceiașï pașï repezï spre progres: doï nenorocițï muncitorï însă nu maï sînt de cît cadavre informe și alțï opt așteaptă, în chinurile unor arsurï oribile, să-șï urmeze tovarășiï în mormînt!

Pretutindenï e liniște, la Iașï chiar sărbătoare—la Bucov însă e jale și o merită poate și jalea unuï sat pierdut, puțină atenție!

In Bucov, lîngă Ploeștï, un cazan al fabriceï de spirt Paraschivescu a explodat: țandările de spijă oprinsă aŭ găurit trupurile a zece lucrătorï. Din ordinul d-luï procuror de Prahova, Mladoveanu, cadavrele a doï din aceștï anonimï aï munceï aŭ și fost înmormîntate, ceï l'alțï opt sînt murïbunzï în spitalul din Ploeștï.

Ancheta parchetuluï pare a fi stabilit pînă acuma un lucru: întreaga instalație a fabriceï de spirt de la Bucov e foarte veche, așa că o fabrica în ast fel de stare nicï n'ar fi permis să maï funcționeze.

Cu toate acestea, guvern, primărie locală, tot ce e autoritate în drept de a cere respectul viețeï omeneștï, a tolerat funcționarea uneï asemenea fabricï.

Se ridică și de astă-dată, întreagă, chestiunea intervențieï statuluï în relațiile dintre capital și muncă.

Cum e posibil să se maï tolereze ca dispreţul industrialilor noștri pentru sănătatea și viața lucrătorilor să continue a face atîtea victime?

Cine va plăti pentru ridicarea vieților nevinovate a nenorociților din Bucov? Cine va îngriji de femeile și copiiï ce'or ucișï și mutilațï în chip așa înspăimîntător? Cine, în fine, ia răspunderea tuturor acestor crime sociale?

Iată probleme carï apasă greŭ asupra societățeï romîneștï și, în special, asupra reprezentanților eï oficialï.

Silex.

Prefectul Iașilor

Membru fidel al partiduluï liberal, prefectul din Iașï V. Gheorghian a fost și deputat și ministru. Are reputația în Iașï de om cinstit și corect. In vîrtejul luptelor politice a știut să nu'șï piardă capul și în tot-d'auna să-șï păstreze reputația sa de om cum se cade. Barbat frumos, era odată curtezanul Iașilor; acum cu barba cărunta încă face bună impresiune.

E foarte democrat în deprinderï și publicul ieșan îl poate vedea regulat în fie-care seara luîndu-șï halba de bere la berăria *Unirea* saŭ Zimbru. E frate cu Mitropolitul primat.

Bulgarizarea Macedonieï

Sîntem pe cale să pierdem și speranța unuï rol de a treia mînă a Romînilor în Macedonia!

De unde am luptat atîta vreme ca Romîniï din Macedonia să nu fie elenizațï — și am mers pînă acolo că am avut, oficialmente, o atitudine ostilă grecilor în războiul infam declarat de Turcia — azï Bulgariï aŭ luat locul Grecilor în Macedonia, iar ca mîine, Romîniï vor fi la discreția elementuluï bulgar, saŭ maï just, la discreția panslaviștilor, carï aŭ știut și de astă dată să triumfe cu politica țaristă în Orient.

„Pester Lloyd" de erï, constată cu drept cuvînt, că dacă încă timp de zece anï politica bulgară va obține acele și succese în Macedonia, bulgarizarea naționalităților din această provincie turcească e sigură.

Nu numaï că Bulgaria a obținut joncțiunea liniilor ferate cu Turcia, dar a obținut'o în special cu Macedonia, ceea ce Bulgariï n'ar fi sperat nicï în cele maï frumoase ale lor visurï.

Unde mergem dar cu politica noastră în Orient?

Tot la chestia Antim ține independentul regat al Romînieï!

Privește la vasalul principat bulgar domnule ministru de externe și spune Romînieï, care maï e rostul eï în marele concert european?

Ne flueră Bulgariï tot concertul, d-le ministru de externe — și le rușine!

Saturn.

CARNETUL SAPTAMINEI

Din țară

L'Indépendance Roumaine revine asupra rectificăreï d-luï Const. C. Bacalbașa, afirmînd că d-sa a fost încorporat în partidul conservator și că a participat la întrunirile politice ale aceluï club.

Primul nostru redactor ne roagă să administrăm o nouă dezmințire gazeteï cu Cinematograf și adică: D. C. Bacalbașa, ca unul ce nu face parte din clubul conservator, n'a participat nicï odată căcï nu putea participa în nicï un fel la nicï una din întrunirile politice ale aceluï club.

A înțeles Independența?

D-nu Periețeanu-Buzăŭ, cunoscutul casier al Ligeï culturale, s'a apucat de o nouă profesiune, aceea de a face „des mots".

Ast-fel d-sa vorbind despre gruparea aurelianistă, a spus: „Gruparea aceasta se aseamănă cu o trăsură în care unul ține hățurile, altul dă bice cailor și altul îï ține pe loc".

Era și drept ca d. Periețeanu să vorbească de vizitiï pe cîtă vreme se poartă cu mustățile rase.

Toată lumea a putut observa că uniforma sergenților de oraș a fost schimbată. In primul loc avem de observat că uniforma cea nouă este cu mult maï urîtă de cît cea veche, și aceasta este destul.

Onoare inițiatorilor carï șï-aŭ ajuns, în sfîrșit, scopul.

Cetim într'un ziar apărut de curînd sub protecția memorieï luï Charcot cum că Adevĕrul *primește inspirațiunï de la toțï ceï cu dare de mînă.*

Dragă Christodul, astîmpără-te!

Din străinătate

In Germania face mare senzație refuzul țaruluï de a primi vizita mareluï duce de Baden. Uniï susțin că între țar și Wilhelm II aŭ izbucnit grave neînțelegerï, pe carï vroia să le împace ducele de Baden, — acest lucru neconvenindu-ï, țarul a refuzat să primească pe mijlocitor. Alțiï susțin însă, pentru a cocoloși lucrurile, că țarul a ordonat să se răspundă într'o formă politiciană duceluï, și că funcționarul respectiv n'a înțeles ordinul primit.

Orï-cum, ducele de Baden fiind unul dintre ceï maï bătrînï monarchï aï Germanieï, refuzul țaruluï este de mulțï considerat ca o ofensă adusă Germanieï întregï.

La Paris se discută mult cazul d-șoareï Chauvin. Aceasta, una dintre primele doctore în drept, după ce a ținut cursurï de drept constituțional la școalele superioare de fete din Paris, — s'a hotărît acum să înceapă a profesa advocatura. In acest scop ea a cerut înscrierea în baroŭ și de la justiție ca să i se primească jurămîntul.

Profesoriï universitarï și mulțï magistrațï superiorï s'aŭ pronunțat în favoarea d-reï Chauvin, dar magistrațiï inferiorï carï aŭ îndatorirea de a primi jurămîntul, hezită. Prejudețile și obiceiurile sînt prea puternice...

In curînd d-șoara Chauvin va îmbrăca însă toga și baretul.

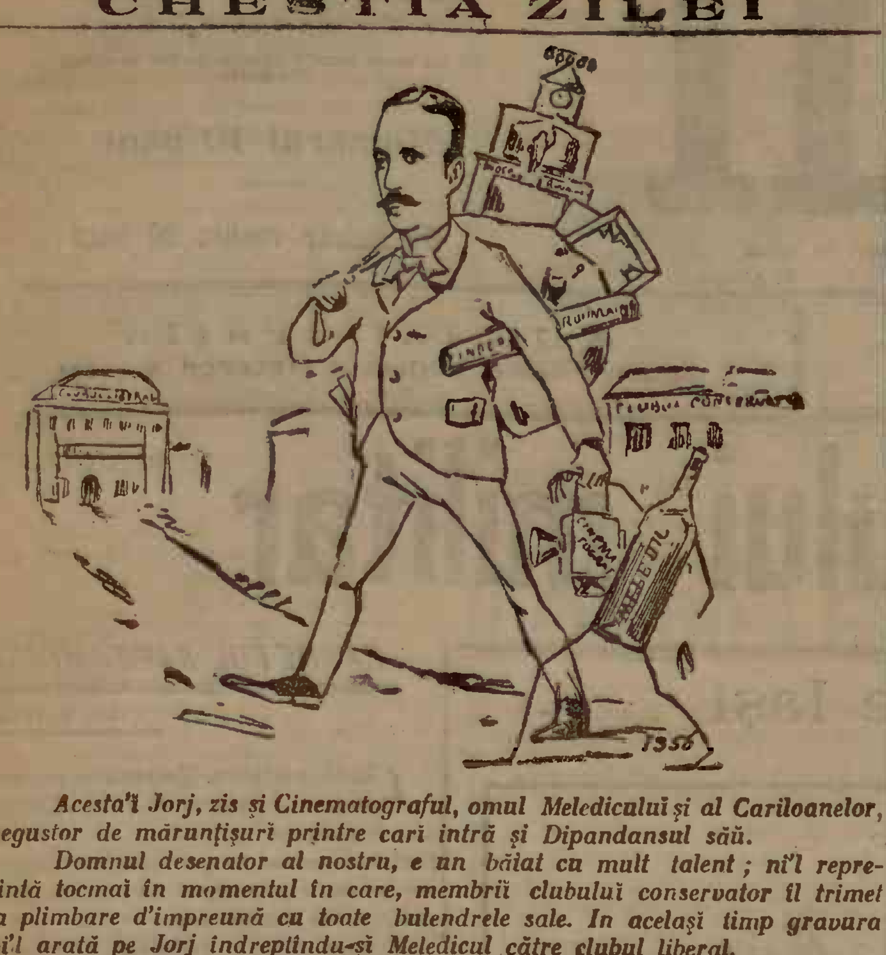
In Camera austriacă s'a petrecut o scenă frumoasă. Doï domnï deputațï aŭ ținut în acelașï timp cîte-o cuvîntare. Unul vorbea contra, unul pentru guvern. Ișï poate orï-cine închipui ce nostimadă: deputatul opozițonist gesticulînd furios, cel guvernamental vorbind calm, nu maï puțin însă cu glasul tare, căcï era vorba care pe care: care știe striga maï tare și care o va ține maï mult. Opozițiomistul a învins, vorbind 14 ceasurï fără întrerupere.

Aman! orator.

Nota veselă

Culmea politeței.
A. Scuză domnule maï staï mult aci?
B. (brusc). Ce-țï pasă?
A. (modest). Nu de alta, dar eŭ așï voi să pleo, și d-ta mï te-aï așezat pe pălăria mea.

CHESTIA ZILEI

Acesta'i Jorj, zis şi Cinematograful, omul Meledicului şi al Cariloanelor, negustor de mărunţişuri printre cari intră şi Dipandansul său.
Domnul desenator al nostru, e un băiat cu mult talent; ni'l reprezintă tocmai în momentul în care, membrii clubului conservator îl trimet la plimbare d'impreună cu toate bulendrele sale. In acelaşi timp gravura ni'l arată pe Jorj îndreptîndu-şi Meledicul către clubul liberal.

IMPRESIUNI şi PALAVRE

Amintiri din Iaşi

Pe cînd stradele Iaşilor se împodobesc ca să primească pe rege şi se fac pregătiri de inaugurare a Universităţei, într'un moment de linişte revăd ca prin vis oraşul natal şi amintirile curg şiroiŭ în mintea mea.

Copilăria mi s'a petrecut în dosul vechei Universităţi, fosta reşedinţă domnească a luĭ Moruzzi-vodă mi se pare. Din curtea noastră se vedea zidul mare al gradineĭ peste care atîrnaŭ bătrîniĭ copacĭ şi carĭ în timp de vară îmĭ spuneaŭ cît de bine trebue să fie sub umbra lor răcoroasă. Apoĭ tata mă ducea la conferinţe. Iarna şi primăvara în sala cea mare, în *aula* Universităţeĭ, se ţineaŭ prelegerile popu'are ale societăţeĭ *Junimea*. Cu cită evlavie ascultam eŭ pe Vasile Conta, care îşĭ dezvolta ideile sale asupra filosofieĭ materialiste. Nu pricepeam mare lucru. 'Mĭ-aduc totuşi aminte de chipul lămurit în care explica naşterea ideilor de zeĭ, explicaţiunĭ carĭ aŭ rămas şi acum întipărite în mintea mea, de şi nu aveam nicĭ zece anĭ!

*

Revăd aceiaşĭ Universitate solemnă şi friguroasă. o revăd pe timpul bacalaureatuluĭ. Ce frigurĭ! Ce frică şi cum îmĭ batea inima cînd la şease-spre-zece anĭ, orfan de tată şi de mamă, crescut de pomană de un unchiŭ, îmĭ jucam prima cartă în viaţă şi mă încercam să deschid porţile eĭ. Retraesc acele timpurĭ cînd în cap îmĭ voltigeaŭ versurĭ, şi cînd la bacalaureat mĭ-am făcut teza de limba romînă în poezie, şi cînd răposatul Ştefan Vîrgolicĭ. nu ştiŭ de ce şi cum mĭ-a pus nota zece şi mĭ-a prezis că o să ajung un mare poet. Viitorul a arătat că bietul meŭ profesor s'a înşelat, cum de altmintrelea aŭ maĭ păţit şi alţiĭ carĭ s'aŭ încrezut în steaua mea literară.

*

Iată mă's student în litere şi filosofie! De astă data îmĭ ies înainte între amintirĭ şi figurĭ, aceea a luĭ *Moş Alexandru*. Moş Alexandru e *pidelul Universităţeĭ*, moşneag bun şi şăgalnic care a cunoscut pe Barnuţiŭ, care a ascultat prelegerile luĭ Ion Ghika şi pe sub *mînurile căruia* aŭ trecut atîtea şi atîtea generaţiĭ. Cu el duceam o luptă tragica-comică, care se sfîrşea tot-d'auna prin un hohot de rîs din partea *pidelului*, hohot invariabil întovărăşit de ridicarea piciorului stîng şi o lovitură peste căciulă.

*

Am devenit *socialist* şi glasul meŭ răsuna triumfător şi puternic în camerile marĭ şi înalte ale fosteĭ reşedinţe domneştĭ. Voiam să cucerim tinerimea şi de aceea *vestea cea bună* o spuneam tutulor, discutam zile întregĭ, ne înflăcăram şi făceam ca întreaga veche clădire să fie cuprinsă de un noŭ fior de viaţă, de o luptă socială, care azĭ a ajuns între popor şi clasele privilegiate, dar care atuncĭ era dusă de copiĭ şi pentru copiĭ. Aşa nasc şi cresc, ideile marĭ!

Am devenit însă periculos ordineĭ stabilite şi profesoriĭ meĭ găsesc că'ĭ bine să mă dea afară din Universitate. Mĭ-am ales altă carieră şi dacă azĭ sînt ceea ce am ajuns, datorez aceasta acelora, carĭ în loc să mă lase să ajung un obscur dascăl la Fălticenĭ saŭ la Tulcea, mĭ-aŭ dat posibilitatea să ajung ceva maĭ mult.

Vesele saŭ triste, în acest moment, eŭ retrăiesc cu plăcere timpurile de acum două-zecĭ de anĭ!

Chiţibuş.

Revista cărţilor

Les Memoires de M. Goron, cu o prefaţa de Emil Gautier. Un volum în 8° de 333 de paginĭ. Editura librărieĭ pariziene Ernest Flamarion. Un vol, 3.50.

Cititoriĭ noştriĭ cunosc palpitantele povestirĭ ale fostuluĭ şef al siguranţeĭ publice din Paris, d. Goron, pe care „Adevĕrul" le-a publicat în foiţă. Timp de două-zecĭ şi atîţea de anĭ Goron ca şef al poliţieĭ secrete a putut vedea atîtea, a jucat un rol important în descoperirea atîtor crime, că acest volum se citeşte cu maĭ mult interes ca un roman

La acest volum d. Emil Gautier unul din talentaţiĭ redactorĭ aĭ ziaruluĭ „Figaro" a scris o prefaţă plină de interes.

In depozit în *Sala noastră de depeşĭ.*

CRONICA

— Lăutarĭ şi Muzicanţĭ —

Ascultam aseară la Café Boulevard ochestra şi solurile pline de simţire muzicală ale tînăruluĭ eĭ diriginte, d. Weinberger — şi mă gîndeam: cît progres de la muzica din cafenelele şi berăriile de acum două-zecĭ de anĭ pînă la cea de azĭ?

Astăzĭ aŭ rămas încă vre-o cîte-va tarafurĭ — cele maĭ caracteristice — carĭ ţin sus tradiţia muzicală a naiuluĭ, cobzeĭ şi ţimbaluluĭ — tradiţia muziceĭ de temperament, de rasă, dacă voiţĭ,

Majoritatea orchestrelor însă, întrebuinţate în berăriĭ şi cafenele, e compusă deja din muzicanţĭ cu şcoală — şi pentru progresul muzical al ţăreĭ, orchestrele aceste fac enorm.

Aşa de pildă: tînărul diriginte al orchestreĭ de la Café Boulevard, d. Weinberger, e un absolvent al Conservatoruluĭ, şĭ-a complectat o serioasă cultura muzicală la Viena, participă la prima vioină în concertele simfonice ale d-luĭ Wachmann e un artist, care nu numaĭ simte, dar şi pricepe arta sa, cum ne-a dovedit cu prisosinţă în superbele solurĭ de aseară — şi ceĭ ce'l înconjoară sînt iarăşĭ profesioniştĭ cultĭ şi inteligenţĭ.

Un lucru ştiŭ să spun celor ce merg să-ĭ asculte: respectaţĭ munca şi arta acestor oamenĭ şi o dovadă c'o respectaţĭ o să daţĭ păstrînd liniştea în timpul interpretăreĭ pieselor.

Tinerilor muzicanţĭ le urez stăruinţă şi entuziasm.

Capriccio.

Invenţiunĭ şi noutăţĭ

Colosală pepită de aur. — Un căutător de aur a găsit la Coffée Creek (California) o pepită de aur într'adevăr formidabilă, valoarea eĭ este de 215.000 de francĭ.

Pînă acum cea maĭ mare pepită fusese găsită în Australia şi valora cam vre-o 210.000 leĭ.

*

Reumatismul şi furnicile.—Prin multe metoade se maĭ tratează şi reumatizmul, dar Ruşiĭ carĭ ne daŭ de cîtă va vreme literatură originală, ne pun acum la dispoziţie şi un original metod de a trata reumatismul.

Ţăraniĭ din jurul Moscoveĭ cînd sînt bolnavĭ de reumatism caută un furnicar, adună într'un săculeţ furnicĭ, ouă de furnică etc. Săculeţul bine legat la gură îl pun într'o bae cu apă fierbinte. Peste puţin apa exală un puternic miros de acid formic. Atuncĭ baia e gata. Le ia bolnavul şi se leagă în bae. Acidul formic produce o teribilă excitaţie a pieleĭ. Această excitare se spune că tămădueşte de reumatism.

*

Dacă e adevărat metodul orĭ cît de original e bun. Numaĭ se dă un sfat acelora carĭ ar vroi să-l întrebuinţeze, să nu stea prea mult în bae, că apoi... e vaĭ de pielea lor.

*

Omorurile în Statele-Unite. — O statistică făcută de către d. Bartolow şi publicată de *journal of American medical associations* arată că în anul 1895 cifra omoruilor şi asasinatelor s'a urcat în Statele-Unite ale Americeĭ la 10.500. Adică 30 de omorurĭ saŭ asasinate la 100,000 de locuitorĭ.

Dacă se compară această statistică cu statisticele ţărilor europene, se vede că omorurile saŭ asasinatele în Statele-Unite ale Americeĭ sînt îndoit numeroase ca în Spania, împătrite ca în Italia, încincit de numeroase faţă de Austria, de nouă orĭ maĭ mult ca în Franţa şi aproape de 10 orĭ ca în Anglia, Scoţia şi Germania.

Cu toate acestea spune *La vie scientifique*, în 1895 nu s'aŭ făcut în Statele-Unite de cît 303 execuţiĭ.

Adică ce o fi vroind să spue revista franceză? se miră de indulgenţa autorităţilor? De sigur, ce e 303 execuţiĭ pentru lumea civilizată.

*

Comerţul cu mătasea.—De cînd se face comerţul cu mătasea pe mare? Iată o chestiune pe care pretinde că a lămurit'o complect d. Vidal de la Blache într'o expunere făcută academieĭ inscripţiunilor şi literilor. D-sa spune că a găsit într'un text al luĭ Pausanias, de la 175, era creştină,—text pe care îl citează —cum că comerţul de mătase îl făceaŭ locuitoriĭ oraşuluĭ Seria, care e situat într'o deltă fluvială în fundul Oceanuluĭ Indian. Inainte de 175 mătasea se aducea în Syria pe mare, adică ceva maĭ nainte de timpul în care scria Pausanias.

Această schimbare s'a făcut după 163 în urma războiuluĭ în contra Parţilor. Acest războiŭ a fost urmat de o pestă teribilă care a decimat populaţia Asieĭ Occidentale. Ast-fel Syrieniĭ lipsiţĭ de căile de comunicaţie de pe uscat, aŭ trebuit să se organizeze ast-fel în cît să-şĭ procure pe calea măreĭ această marfă pe care era bazată prosperitatea industrieĭ lor. Tot atuncĭ şi textele chinezeştĭ semnalează sosirea — în repetite rîndurĭ—a maĭ multor negustorĭ occidentalĭ în portul Ji-nan saŭ Ton-Kinul care pare a fi Seria al luĭ Pausanias.

Un bucureştean pe zi

G. Popovici

D. G. Popovicĭ este autorul schiţeĭ *Execuţia luĭ Horia*, care se află expusă la Ateneu.

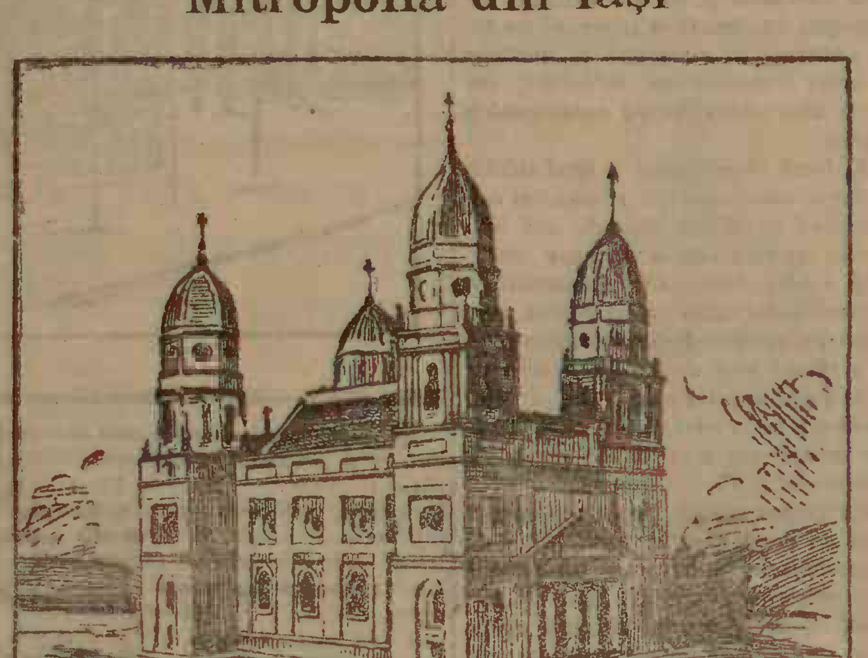
Am vorbit în maĭ multe rîndurĭ despre această importantă lucrare artistică şi am atras atenţia ministruluĭ asupra eĭ. In sfîrşit d. Haret s'a decis să dea d-luĭ Popovicĭ 2000 de leĭ pentru executarea tablouluĭ şi d. C. Exarcu ĭ-a pus la dispoziţie vasta bibliotecă a Ateneuluĭ pentru ca să poată lucra.

D. Popovicĭ după ce a făcut şcoala de Bele arte din ţară a obţinut premiul pentru Roma şi s'a dus în Italia unde a studiat maĭ mulţĭ anĭ, apoĭ a trecut la Paris. Este destul de cunoscut ca artist, tablourile sale aŭ fost admirate la toate expoziţiile la care a luat parte. Se distinge ca portretist. E remarcabil coloritul săŭ maĭ ales la florĭ. Are maĭ multe tablourĭ de compoziţie, nudurĭ şi cîte-va peisage, fructe etc.

Popovicĭ este primul pictor care s'a retras de la expoziţia oficială nemulţumit de direcţia expoziţieĭ.

Pio.

Mitropolia din Iaşĭ

A fost, dacă nu ne înşelăm, începută sub mitropolitul Veniamin Costache, dar a crăpat la mijlocul zidărieĭ şi mult timp nu s'a oficiat într'însa. De abia de vre-o zece anĭ de zile s'a reparat şi la inaugurarea eĭ se ştie că s'a întîmplat un accident grozav. Grilajul despre strada Mare a căzut şi a rănit maĭ multe persoane din lume. Cu ocazia acesteĭ serbărĭ principele Ferdinand a venit întîia oară în Iaşĭ.

ZNOAVE

Ras fără de apă

Un ţigan auzise că omul se poate rade făr' de apă şi făr' de săpun şi-l răcîia pe inimă să se rază şi el odată aşa. Plecă într'o zi la un bărbier, poznaş al naibiĭ.

— „Rumînico, mîncaţĭ-aş. ştiĭ să razĭ fara de sapun şi făr' dă hapă?"

— „Vaĭ de mine,— zise el —apăĭ ce fel de bărbier aşĭ fi, de n'aş ştĭ atîta lucru....?"

Şi luă un briciŭ rupt în gură, de tăia maĭ abitir ca un cosor ruginit, îl aşeză pe ţigan pe un scaun şi începu. Da de unde nicĭ vorbă nu era, că briciul maĭ mult smulgea firele de cît să le taie. Se sucea bietul ţigan pe scaun, de usturime, şi se văita de par'că-l jupuia pielea după el. Cum se văicărea el aşa, aude afară chielălăiturile unuĭ cîine, căruia nişte creştinĭ carĭ n'aveaŭ de lucru—pe semne — îĭ legaseră o tinichea de coadă.

Ascultă ţiganul, cît ascultă, şi de o dată zise bărbieruluĭ:

— „Da ce chilale hăl cîine acolo vere, domnule barbierule, orĭ îl rade şi pă el săracu făr'de apă?"

*

Bulgariĭ luînd cetatea

Aveaŭ şi Bulgariĭ un rezbel şi bătuseră eĭ în toate părţile pe vrăjmaşĭ, da numaĭ o cetate de zid n'o puteaŭ lua. Işĭ tot făceaŭ eĭ socotelĭ cum să facă să o dărîme ca să intre înăuntru dar de geaba că tot nu izbuteaŭ. La urma urmiĭ căpetenia lor văzînd că n'are încotro, dete poruncă să se puie toţĭ oameniĭ cu umeriĭ la zid şi să împingă, doar-doar, l'o dărîma. Şi rămase treaba ca a doua zi să înceapă.

Noaptea însă, plouase Dumnezeŭ să înece pămîntul şi maĭ multe nu, că se făcuse un noroĭ şi o lapoviţă de înotaĭ pînă' la ghenuchĭ în ea.

A doua zi Bulgariĭ — după porunca căpitanuluĭ — o porniră în spre cetate. Cînd ajunseră acolo, se puseră cu toţiĭ cu umerile la zid, se opintiră odată şi cum era noroĭ alunecară o palmă-două îndărăt.

— „Uiti bre, c'am mutat asta zidă c'o palmă—zise unu cu capu mare—ia să nă upintimă u dată maĭ tari; aidi dîrji de!"

Şi se opintiră prea bine că alunecară cît colo îndărăt şi rămaseră pe brîncĭ în noroĭ. Da cel ce le vor bise maĭ înainte, văzînd cît e de departe zidul acum de el, zise:

— „Videţĭ cîtu l'am înpinsă dă multu, bre?"

Micrel.

O profundă cugetare

„Meledicul" luĭ Georges Emil I a fost o adevărată meledicţiune *pentru guvern!*

Floare de primăvară

Rînd pe rînd florĭ de zăpadă
Pe pămîntul gol s'aşează
Şi copaciĭ 'n haină albă
De acum se 'nvestmîntează.

In odaia'mĭ staŭ pe gîndurĭ
Şi privesc cum arde focul;
Parc'aştept să'mĭ bată 'n uşă
Rătăcit cumva norocul.

Dar nu'ĭ nimenĭ!... In tăcere
Bate în perete ceasul,
Şi'mĭ vesteşte că şi vremea
Doarme adormindu'şĭ pasul.

Dar de-o dată apare 'n uşă,
Printre fumul de ţigare,
Draga mea ce toată-ĭ albă.
Inflorată de ninsoare.

Lăsînd haina grea de iarnă
Lîngă dînsa jos să cadă,
Ea îmĭ pare-o floare dulce
Răsărind de sub zăpadă.

Şi mă 'ntreb cum poate 'n lume
Unde toate îngheţară
Să 'nflorească atît de mîndru
Floarea mea de primăvară.

N. Mihăescu-Nigrim.

Universitatea din Iaşĭ

Marţĭ, 21 Octombrie se inaugurează noul Palat al Universităţeĭ din Iaşĭ. Credem că este bine, cu această ocazie, să spunem cîte va cuvinte asupra înfiinţăreĭ acesteĭ şcolĭ superioare şi a diferitelor peripeţiĭ prin care a trecut pînă cînd a ajuns la starea de azĭ. Cu alte cuvinte vom da cîte-va notiţe asupra istoriculuĭ Universităţeĭ din Iaşĭ.

Ea a fost înfiinţată la 26 Octombrie 1860 sub ministrul Mihail Kogălniceanu fiind secretar general al Ministeruluĭ cultelor şi instrucţiuneĭ publice din Moldova d. V. A. Ureche.

Anul 1860 a fost unul dintre ceĭ maĭ bunĭ pentru învăţămîntul din Moldova. Atuncĭ s'a pus bazele întreguluĭ învăţămînt superior, facultăţilor de drept şi filozofie, s'a transformat şcoala reală din Iaşĭ în facultate de ştiinţe şi s'a înfiinţat Muzeul de pictură.

*

Incercarea pentru a se înfiinţa o facultate de teologie n'a reuşit, dar în schimb s'a putut funda Facultatea de medicină.

Ştim că după 1884 s'a luptat pentru desfiinţarea Facultăţeĭ de medicină din Iaşĭ şi chiar azĭ sînt mulţĭ de părere că această facultate să fie desfiinţată. Lupta e veche, ea datează de la 1860 şi acela care s'a opus maĭ mult şi de la început în contra înfiinţăreĭ acesteĭ facultăţĭ, a fost repausatul dr. Davila.

Mihail Kogălniceanu şi V. A. Ureche vroiaŭ însă să dateze Moldova cu un învăţămînt superior complect şi aŭ reuşit în năzuinţele lor.

Cînd deschizĭ istoria şcoalelor, îţĭ poţĭ da seama cît de mare şi bine-făcatoare a fost influenţa luĭ Kogălniceanu asupra progresuluĭ cultural al ţăreĭ şi cît patriotism a pus acel mare bărbat în toate actele vieţeĭ sale politice.

Nu este instituţie culturală însemnată de care să nu fie legat numele săŭ. Şi alăturĭ cu marele Kogălnic anume găsim ca preţios agitator pe d. V. A. Ureche care a avut apoĭ fericirea să lucreze şi alăturĭ de d. Bolintineanu.

*

La 26 Octombrie 1860, s'a inaugurat Universitatea din Iaşĭ, compusă din treĭ facultăţĭ: filosofie, drept şi ştiinţe. Vodă Cuza a asistat la solemnitate şi în prezenţa'ĭ s'a înmînat rectoruluĭ provizoriu Simion Barnuţă insemnele rectoratuluĭ: statutele, sceptrul etc.

La 6 Decembrie 1860 s'a procedat la alegerea rectoruluĭ definitiv şi a prorectoruluĭ şi s'aŭ ales: rector d-rul Ion Strat şi prorector Filaret Stavropoleos Scriban.

FOIŢA ZIAR. „ADEVĔRUL"

No. 6

UCIGAŞUL MISTERIOS

ROMAN DE

PAUL D'AIGREMONT

Partea întiia

Uşĭ încuiate

IV

Surorile de lapte

— Dorm liniştit atuncĭ: sînt vindecată!...

Apoĭ adaose:

— Jenni, la luminarea şi conduc pe marchiz.

Gasconul se supuse.

Dar nu bine dînsa plecă — şi d-ra de Lacroix-Marbourg cu ochiĭ dilataţĭ, cu buzele decolorate, cu obrajiĭ plinĭ de lacrimĭ, murmură:

— Singurele fiinţe pe carĭ le iubeşĭ Maria şi eŭ?.. Poţĭ să pronunţĭ asemenea cuvinte, tu care n'aĭ văzut nimic, nimic n'aĭ înţeles?.

—Ah! dacă aĭ fi vreit-o... cît de mare ar fi fost fericirea noastră, cu toată sărăcia chiar!...

Apoĭ căzu de odată în genunchĭ şi, în faţa unuĭ portret de femeie atîrnat de perete, exclamă plîngind:

— Oh! mamă, mamă! susţine-mă, mîngîie-mă!... Sarcinele sunt peste puterile mele de grele!... Sînt prea nenorocită!... Nu maĭ pot!... Nu maĭ pot!...

Jenni, întorcîndu-se, o găsi încă în genunchĭ, cu capul între mîinĭ şi plîngînd de i se rupea inima.

Ea se opri, ca trăznită, în mijlocul odăieĭ.

— Iar! Se vede că tot dînsul!..: zise ea. Ah! de l'ar lua dracii! Ne-am scăpa cu toţiĭ!...

— Tacĭ, murmură Violetta; nu dînsul, ci mama Marieĭ. De alt-fel nu mĭ-a făcut nimic. Sînt cam nervoasă astăzĭ...

M'a coprins frigul după amiazĭ la cimitir.

După aceasta era prea cald în sofragerie.

— Bine, bine! întrerupse Jenni care părea să aibă toate drepturile asupra d-reĭ de Lacroix-Marbourg; vă cunoaştem pe amîndouă!

Ea, cu drăceasca eĭ gelozie.

Tu, cu bunătatea ta de înger şi neplîngîndu-te nicĭ odată...

Aĭ răbdare, îţĭ spun!... Andreĭ e acolo!...

— Da, aĭ dreptate, scumpul şi adoratul meŭ Andreĭ!... Iată unul care este drept, bun şi devotat!...

— Ca tine, ca şi naşa mea iubită...

Incă două-treĭ-lunĭ, scumpa mea Violettă, şi Andreĭ va eşi din şcoala centrală. Atuncĭ adio la toţĭ!...

Violetta se înroşi, iar buzele'ĭ începură să tremure.

Apoĭ zise:

— Nu trebuie să ne gîndim tocmaĭ aşa de sus.

— Pentru ce? întrebă Jenni.

— Pentru că nu sîntem bogaţĭ. Şi, maĭ înainte ca munca luĭ Andreĭ să poată aduce cît trebuie la o casă, să maĭ vedem...

— Dar moş Lemarchand?... El nu va fi de nicĭ un ajutor?

— Nu tocmaĭ se poate spera că se va interesa de frate-meŭ.

— Te'nşelĭ, Violetta mea. El vă adoră.

Şi nu'ĭ tocmaĭ multă vreme de cînd l'am auzit spunînd d-luĭ Bussus:

„D-ra de Lacroix Marbourg este cea maĭ desăvîrşită fiinţă pe care am văzut o vre-o dată. Dînsa creşte pe Maria maĭ bine de cît o mamă adevărată ar face-o. Dacă, după cum sper izbuteşte să facă să aibă şi nepoată-mea acelaşĭ caracter şi aceeaşĭ inimă bună, va cîştiga recunoştinţa vieţeĭ mele întregĭ."

Violetta suspină.

Ea gîndea la ura Laureĭ, atît de puternică asupra spirituluĭ tatăluĭ săŭ.

Această ură nu va îndepărta oare în tot-d'auna bună-voinţa bogatuluĭ sticlar faţă de Andreĭ?

Era de temut.

De sigur, dacă n'ar fi fost aceasta, d. Lemarchand s'ar fi interesat de tînărul om la ieşirea luĭ din şcoala centrală.

Şi cu inteligenţa, voinţa şi puterea de muncă a luĭ Andreĭ ar fi putut de sigur să traiască fericiţĭ împreună cu Jenni şi să se zmulgă de la jugul durereĭ, umilinţeĭ şi groazeĭ la care eraŭ supuşĭ de marchiza.

Violetta se culcase deja.

Jenni umbla pe lîngă pat şi'ĭ dădea toate îngrijirile de carĭ avea nevoie.

Printr'o ciudată întîmplare şi prin bunătatea de suflet a decedateĭ ducese de Lacroix-Marbourg, amîndouă aceste fete eraŭ surorĭ de lapte.

Intr'o zi, un trib întreg de spanioli sosise la castelul din Mitarra, în Gasconia.

Era prin luna luĭ Septembrie şi castelul se închiriase pentru culesul viilor.

In acest moment, pădurile care împrejuraŭ castelul eraŭ pline de ciuperci.

Spaniolii făcură ca şi oameniĭ din partea loculuĭ se duseră să le culeagă.

Dar, nefiind învăţaţĭ cu speciile gascone, se înşelară; eĭ culeseră şi apoĭ mîncară bureţi veninoşĭ şi peste noapte muriră toţĭ, afară de o mică fiinţă de vre-o cîte-va lunĭ, pe care o găsiră a doua zi dimineaţa, spînzurată de sînul ţeapăn al mameĭ.

Tînăra ducesă de Lacroix-Marbourg spuse că va creşte ea micuţa.

Trimise îndată să caute o doică prin împrejurimile Mitarreĭ.

Dar lucru ciudat, într'o ţară unde nu vezĭ o femee fără doĭ treĭ copiĭ împrejur şi unul în braţe nu poţĭ să găseştĭ doică.

Violetta împlinise un an.

Era cît se poate de frumoasă.

Atuncĭ, ducesa avu nişte însufiărĭ cum aŭ numaĭ îngeriĭ.

Işĭ spuse:

— Ceea ce ceream alteia pentru parale, am să fac eŭ de milă, căcĭ copila sufere şi va murĭ fără de asta.

Dumnezeŭ mă va resplăti binecuvîntînd pe fata mea.

Şi Violetta frumoasă şi sănătoasă fu înţarcată.

In locu-ĭ însă, în braţele aristocratice ale acesteĭ fete din vechĭ ducĭ gasconĭ, trecu micuţa spaniolă copilul săracieĭ şi al părăsireĭ.

Şi'n adevĕr, D-zeŭ bine-cuvîntă pe ducesă de fapta eĭ, căcĭ Jenni fu sufletul cel maĭ sincer şi maĭ devotat pentru sora sa de lapte.

Ea primi aceeaşĭ educaţie şi mult timp fu îmbrăcată ca şi Violetta.

Dar nimic, nicĭ voinţa Violetteĭ, nicĭ aceea a duceseĭ nu împedica pe Jenni de a aduce soreĭ sale de lapte toate serviciile şi îngrijirile ce carĭ şi le poate cine-va închipui.

De şi maĭ întîĭ avură o fată în casă ş'apoĭ o guvernantă carĭ le însoţeaŭ pretutindenĭ, totuşĭ orĭ cînd şi'n toate împrejurările Jenni era aceea care servea pe Violetta, o pieptăna dimineaţa, o dezbrăca seara n'o lăsa să se culce nicĭ odată fără a o umple de sărutărĭ şi veghea asupra eĭ ca asupra celuĭ maĭ scump tezaur.

(Va urma)

MANIFESTUL LIGEI

La noul Palat al Universităţeĭ din Iaşĭ s'a instalat un Bas-relief, lucrat de d. sculptor Hegel, autorul statuei luĭ Miron Costin, care reprezintă inaugurarea Universităţeĭ din Iaşĭ de la 1860.

*

Puţin după înfiinţarea Universităţeĭ, Ministerul şcoalelor a cumpărat palatul (Curtea domnească) luĭ Al. Moruzzi şi bătrînul architect Ştefan Emilian — care azĭ e retras la pensie — l'a pus pe cît erea posibil, în condiţiune ca să poată servi drept palat al Universităţeĭ.

Trebuie să adaug aci că bătrînul Emilian este unul dintre primiĭ architecţĭ romînĭ, el a construit cele maĭ multe din vechile clădirĭ publice.

*

Multă vreme facultatea de drept din Iaşĭ nu s'a putut complecta de oare-ce ceĭ patru profesorĭ de la acea facultate respingeaŭ pe toţĭ ceĭ carĭ concuraŭ pentru noile catedre. De aceea lumea i-a botezat: „quadrilaterul de la drept“.

Aceĭ carĭ aŭ lucrat mult pentru desăvîrşirea opereĭ luĭ Mihail Kogălniceanu, afară de d. V. A. Ureche, care a fost — după cum am spus, chiar colaborator al mareluĭ ministru — aŭ fost d-niĭ Stefan Micle, T. Maiorescu şi G. Mîrzescu.

*

S'aŭ făcut la început sacrificiĭ marĭ şi s'aŭ trimis foarte mulţĭ tinerĭ cu burse ca să înveţe în străinătate. Ministrul de atuncĭ înţelesese că nu-ĭ destul să decreteze pe hîrtie înfiinţarea uneĭ Universităţĭ pentru-ca ea să şi existe de fapt.

De la 1860 Universitatea de Iaşĭ a făcut marĭ progrese cît-va timp. Dar ea suferă de cîtă-va vreme de un rău foarte mare şi căruia ar trebui să i se pună capăt.

Maĭ toţĭ profesoriĭ de valoare — cu puţine excepţiunĭ — aŭ părăsit acea universitate pentru a se strămuta la Bucureştĭ. Se înţelege, capitala prezintă mult maĭ multe avantagiĭ: clientelă, afacerĭ, politică, distracţiĭ, etc. etc.

Dar fără îndoială Iaşul este un centru cultural — poate în decadenţă relativ cu trecutul — şi e susceptibil de a fi un centru cultural tocmaĭ prin faptul că nu oferă oamenilor de ştiinţă atîtea distracţiĭ şi atîtea mijloace pentru cîştigul material.

*

De aceea nu putem de cît să ne asociem la sărbătoarea ieşenilor şi să lăudăm şi noĭ pe aceia carĭ aŭ dat Iaşuluĭ noul palat universitar. Urăm ca acest palat să devie un adevărat centru de cultură care să răspîndească de parte, în ţara întreagă, lumina puternică a razelor sale.

T.

Politica la Teleorman

Situaţia politică din Teleorman se complică pe zi ce merge.

Am văzut deunăzĭ — cum, o delegaţie numeroasă compusă de aproape 60 fruntaşĭ liberalĭ — consilierĭ comunalĭ, consilierĭ judeţenĭ, senatorĭ şi deputaţĭ, — s'a prezentat la primul ministru şi a cerut înlăturarea prefectuluĭ Quintescu, care, nesocotind nevoile partiduluĭ, lucrează în interesul faimosuluĭ Kiriţopol.

Preşedintele consiliuluĭ a recunoscut atuncĭ legitimitatea plîngerilor delegaţiuneĭ şi, după ce a făcut, în faţa tuturor, reflexiunĭ foarte puţin măgulitoare pentru d. Quintescu, a promis înlocuirea prefectuluĭ.

D. Quintescu a fost în adevăr chemat la Bucureştĭ pentru a se explica. A doua zi însă după audienţa pe care a avut o la ministerul de interne, prefectul s'a înapoiat la postul săŭ şi şĭ-a reluat sistemul de administraţie, căutînd a nemulţumi pe toţĭ liberaliĭ pentru a face cheful şi treburile amicului săŭ Kiriţopol.

Acest mod de a da satisfacţie delegaţiuneĭ imposante a Teleormanenilor a produs o nemulţumire adîncă în sînul membrilor partiduluĭ.

Azĭ, prefectul nu poate compta pe nicĭ un liberal sincer; toţĭ sînt în potriva luĭ.

O nouă lovitură

Liberaliĭ, după ce s'aŭ consfătuit între dînşiĭ, aŭ hotărît să dea o nouă lovitură destul de puternică, prefectuluĭ Quintescu.

Eĭ aŭ declarat că consiliul judeţean nu se va întruni în ziua de 15 Octombrie pentru cînd fusese convocat, sub preşidenţia prefectuluĭ Quintescu. Maĭ mult chiar, putem afirma fără temere de a fi dezminţiţĭ, că 12 consilierĭ judeţenĭ, aŭ adresat d-luĭ Dim. Sturdza, şeful partiduluĭ, un protest declarînd că eĭ refuză a se întruni şi a se ocupa de interesele judeţuluĭ cît timp administraţiunea Teleormanuluĭ va avea în capul săŭ pe d. Quintescu.

Un alt consilier judeţean ar fi iscălit şi dînsul acest protest, dar el îşĭ prezentase deja demisiunea din consiliŭ.

Dintre aceştĭ consilierĭ judeţenĭ doĭ, d-niĭ Bildirescu şi I. Procopiu, sînt reprezentanţĭ în Cameră.

D. Bildirescu, cu treĭ zile înainte de întrunirea consiliuluĭ judeţean, a venit la Bucureştĭ şi a înmînat, împreună cu d. deputat Procopiu, protestul primuluĭ ministru. Acesta, foarte supărat, a spus că nu pricepe atitudinea liberalilor faţă cu prefectul în niste vremurĭ cînd unirea şi solidaritatea se impun în partid. Cu toate acestea d. Dim. Sturdza a făgăduit că va satisface pe reclamanţĭ şi că prefectul va fi înlocuit.

La consiliŭ

In ziua de 15 Octombrie consiliul judeţean nu s'a putut întruni, semnatariĭ protestuluĭ nicĭ nu s'aŭ dus la T.-Măgurele, iar ceĭ carĭ se aflaŭ prin localitate, aŭ evitat chiar de a se duce pe la prefectură în ziua aceea.

Prefectul foarte plictisit a comunicat ministruluĭ de interne aceasta şi se afirmă că el ar fi cerut ministruluĭ disolvarea consiliuluĭ, dar că acesta ar fi refuzat sub cuvînt că opoziţia consilierilor e „motivată“.

Tăcerea „Voinţeĭ“

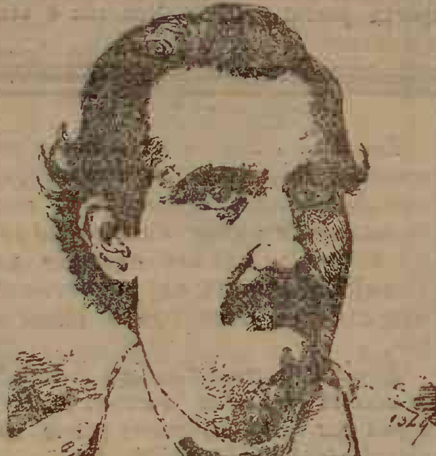
Sîntem curioşĭ de tăcerea „Voinţeĭ Naţionale“ care are cunoştinţă de protestul consilierilor judeţenĭ şi, nu numaĭ că nu vorbeşte de dînsul, dar în lista consiliilor judeţene întrunite, omite Teleormanul.

Să fie intenţionată această omisiune?

Nu ştim. In tot cazul aşteptăm desfăşurarea evenimentelor.

X. Y.

Mihail Eminescu

— Vezĭ col. III-a —

Botezul luĭ Eminescu

— Amintirĭ din copilărie —

Dumbrăveniĭ Moldova, ţinutul Botoşanĭ, era o moşie cu patru spre-zece sate şi cătune, toate pe şes manos, cu ceva pădure; moşie maĭ puţin poporată dar de treĭ orĭ maĭ întinsă de cît unele principate germane, state întregĭ, cu domnitorĭ suveranĭ.

Dumbrăveniĭ nu se aflaŭ departe de Dumuşenĭ — ţinutul Dorohoiŭ — una din moşiile părintelui meŭ, locuită de familie peste vară. Iarna, p'atuncĭ, era petrecută la Botoşanĭ, locul naştereĭ mele. Din apropierea moşiilor, cred, s'a întrămat cunoştinţa şi amicia boeruluĭ Constantin Balş, Dvoraninul (nobil rusesc), proprietarul Dumbrăvenilor şi a părintelui meŭ, boer bucovinean, strămutat, în acele părţĭ, pe la aniĭ 1835.

Studiĭ făcute pe la facultăţĭ germane, un spirit înalt, cercetător, cu totul filosofic, caracterizînd pe noniĭ amicĭ, ambiĭ europeiştĭ, cum puţinĭ eraŭ p'atuncĭ, relaţiunile lor devenirĭ tot maĭ strînse şi intime. Constantin Balş m'a şi botezat.

Dumuşeniĭ fură vînduţĭ. Părinţiĭ meĭ se mutară la altă moşie ce aveaŭ în ţara de jos. Acum locuiam iarna la Galaţĭ. Vizitele la Dumbrăvenĭ totuşĭ nu încetară. Vizitele la Balş se reînoiră maĭ des cînd şi moşia noastră Rănzeştiĭ trecu în alte mînĭ, precum trecuse Dumuşeniĭ, Cereşiul-Banilă şi Slobozia-Dunca din Bucovina şi cînd ne aşezarăm la Iaşĭ.

In acel timp, de la aniĭ 1835 la 1845, nănaşul meŭ fusese şi maĭ harnic la vînzare de cît tata. El înstreinase cam la patru-zecĭ de moşiĭ clironomisite în Basarabia-rusească. Este adevărat că, unele din aceste, merseseră în dar de cumetrie, pe la ruşiĭ puternicĭ, bunioară Cahulul, domeniŭ ce astă-zĭ valorează milioane.

Boerul Constantin Balş avea ceva regesc în deprinderile sale şi în gusturile ce 'şĭ împlinea. Nu'ĭ mirare că şi dărnicia i-a fost regală. Salonul luĭ la Dumbrăvenĭ, avea multe puncte de asemănare cu „Sans-Soucis, al regeluĭ filosof“. Acelaş caracter academic, aceiaşĭ şcoală de speculaţiunĭ spirituale, numaĭ nu aceiaşĭ parcimonie.

Multe auzeam aci pe cînd aveam 4-5 anĭ; multe d'acele ce nu puteam pricepe. Dar cuvintele ce aş fi voit să înţeleg mă preocupaŭ şi mi se întipăreaŭ în minte. Cuvinte şi nume. Ce caleidoscop în creerĭĭ meĭ, fără şir şi înţeles! Repetam cînd eram singură, sunetele bizare ce'mĭ sunaŭ la urechĭ şi, de multe orĭ, le şi cîntam. Zile întregĭ m'aĭ fi putut auzi cîntînd în toate tonalităţile: enciclopediştĭ, materialiştĭ, methafisicianĭ. prejudecăţĭ vechĭ, unitate de rasă, liberă conştiinţă, idealism platonician, imortalitatea sufletuluĭ, phylosophia - materialistă şi multe, multe asemenea. Le cîntam cum s'ar cînta un cîntec de pasăre nepriceput.

Şi nume puteam înşira multe şi inte: Kant, Leibnitz, Locke, Voltaire, Rousseau, Diderot, Pascal — de „Pas-cal“ faceam mult haz — Pascal, Socrates, Platon, Descartes, Malebranches, Spinoza le ziceam toate aşa de bine şi repede că nicĭ „Muţi“ nu mă putea urma. Muţi! sărmanul Muţi! aşa frumos şi genial: Unicul copil al nănaşuluĭ, unicul meŭ camarad şi amic din copilărie. Muţi cel cu sfîrşitul aşa tragic şi uitat. După genialitate, nebunie şi apoĭ moarte, în singurătate, la Dumbrăvenĭ, în ceĭ maĭ frumoşĭ anĭ bărbăteştĭ, sprintenul, vioiul Muţi, par'că'l văd ca băeţel!

Par'că mă văd şi pe mine, copilă mică, alergînd în marele salon. Zărind abia, de fum, boeriĭ în fund, cu ciubucile lor de doĭ stînjenĭ, ciubuce de care mult mă împiedecam şi nu rare orĭ cădeam.

Stăpînul caseĭ, boer în toate, impersonat, gros, arătos, frumos la faţă, vorbea maĭ mult şi maĭ tare de cît toţĭ, de pe jîlţul luĭ 'nalt, cu treĭ perinĭ de catifea. Oaspeţiĭ, uniĭ ascultaŭ cu multă resignaţiune, alţiĭ mîncaŭ cu ochiĭ vorbele ne maĭ auzite ale grăitorilor, alţiĭ iarăşĭ săreaŭ în sus, zmulgîndu'şĭ din gură bogatele imamele, contrazicînd cu înfocare, tot ce auzeaŭ.

Cine ce spunea, cine ce credea, n'o ştiu zice. D'atuncĭ este o jumătate de secol. 'Mĭ-aduc numaĭ aminte că acele discuţiunĭ se reînoiaŭ zile d'a lungul şi nopţile maĭ bine de jumătate, că, disputele cele maĭ înverşunate eraŭ între Alexandru Sturdza Miclăuşanul mult admirat de tatal meŭ, Constantin Hurmuzaki, Ştefan Dunca de Sajo şi boerul Balş. Ultimul plin de teoriile şcoaleĭ germane maĭ nouă. Maĭ eraŭ nişte boerĭ Vîrnav şi Miclescu carĭ vorbeaŭ mult de filosofia Coranuluĭ şi a religiunilor vechĭ, romîne, grece, egiptene, Hindu, etc.

Doctorul Schwarzenberg, medicul caseĭ, locuind la curtea boerească, avea tot pe Kant şi Spinoza în gură, iar fraţiĭ Sulioneştĭ „ideile revoluţiuneĭ franceze“. Eĭ îşĭ faceaŭ tocmaĭ studiile înalte la Paris.

Autoritatea ştiinţifică supremă era un bătrîn erudit german saŭ suedez, copie exactă a figureĭ luĭ Alexandru de Humbold. Acesta era savant de specialitate şi mult onorat în casa Balş, purtînd titlul de „perceptorul luĭ Muţi. (Demetriu).

Pe la mijlocul salonuluĭ, vis a-vis de ferestre, pe o canapea aurită, era des mama cu doamna Balş. Cînd le ascultam ce vorbesc, le auzeam tot d'a-una pomenind pe Bulwer şi Walter Scott. Une orĭ şi pe Werther de Goethe.

Spre uşă, stafagiŭ nemişcat, stăteaŭ. adunaţĭ ceĭ patru-spre-zece administratorĭ aĭ moşieĭ Dumbrăveniĭ şi Cotune, toţĭ cu dreptul şi datoria d'a asista, seara la masa boierească şi a umplea colţurile salonuluĭ, pînă la miezul nopţiĭ.

Intre aceştia cel maĭ ales, înalt, chipos, cu frunte largă şi barba castanie, era „Domnul Eminovitz“. Şi el cult şi el bucovinean.

Noĭ doĭ, Muţi şi eŭ, uniciĭ copiĭ toleraţĭ în salon, adormeam ades pe două fotoliurĭ micĭ, cînd, spre a nu tulbura conversaţiunea generală, ni se oprea d'a cutreera casa şi a ne juca „d'a prinsul“.

Acest act nu prea venea la socoteală nănaşuluĭ, care ar fi voit să adape pe divinisatul săŭ fiu cu methaphysica şi şi psychologia şi întreagă ştiinţa umană, de pe la opt, zece anĭ. Cine se ocupa pe acel timp, în Moldova, de Basedow şi Pestalozzi, de Froebel şi ideile lor pedagogice?!

*

La anul 1849, salonul citat era deşert şi tăcut. Oglinzile acoperite cu crep negru. Nicĭ fum, nicĭ mişcare. Numaĭ un gol apăsător.

Pe canapeaua d'odinioară iarăşĭ şedeaŭ mama şi d-na Balş. Nănaşa însă purta haine negre, doliu adînc. Ambele dame plîngeaŭ. Tatăl meŭ vorbea încet. Din cînd în cînd un cuvînt de filosofică mîngăiere. Murise stăpînul caseĭ, boierul Constantin Balş. Eram la Dumbrăvenĭ în visită de condoleanţă.

Murise şi doctorul Schwarzenberg şi bătrînul perceptor german.

Eram singurĭ.

Salonul ne părea, mie şi luĭ Muţi, o criptă neînchisă. Cînd puteam, fugeam de acel salon, fugeam în grădină.

Parcul n'avea sfîrşit şi era plin de florĭ şi de fluturĭ, aveam ce prinde şi ce culege.

Pe atuncĭ eram copiĭ şi copiiĭ nu ştiu de milă. Bucurie mare ne era d'a prinde bieţiĭ fluturaşĭ, a-'ĭ prinde şi omorî. Ştiam noĭ ce este durere? ce este moartea?

Luĭ Muţi îĭ răpise nemiloasa pe mediсul seŭ, pe perceptorul ce avea de mic, pe însuşĭ tatal. Noĭ însă nu pricepeam acea vecinicie pentru care eĭ aŭ plecat, nicĭ golul lăsat de ceĭ ce ne părăsesc, gol ce nu se maĭ poate umplea. Mor mulţĭ copiĭ junĭ şi totuşĭ copiluluĭ nu 'ĭ este frică de moarte; le ia moartea ce aŭ maĭ drag şi eĭ nu simt cît este de grea, grea şi dureroasă.

Unde ne uitam, vedeam doliu şi solitudine şi totuşĭ eram veselĭ şi mulţumiţĭ cum scăpam la larg şi puteam alerga în grădină.

Bătrînul Vasilie cam gemea urmîndu-ne; ducea greŭ baltagul gros cu care avea să ne păzească. Ast-fel însă era porunca. D. Constantin Hurmuzaki, lăsat prin testament, tutor luĭ Muţi, însărcinase pe vechiul camerdiner a veghia bine asupra miculuĭ orfan, al bogatuluĭ clironom — şi Vasilie Arnăutul era om circumspect şi conştiincios.

Cît alergam noĭ după fluturĭ el alerga după noĭ.

*

Spre marginea parculuĭ, capătul de către şurĭ şi vestitele grajdurĭ de la Dumbravenĭ, era o casă lungă, joasă, fără uşă în grădină. Numaĭ şease ferestre se iveaŭ între arborĭ.

Urmărind fluturiĭ, ajungeam une-orĭ la acele ferestre. Aci am descoperit copiĭ, după geamurile închise. Eraŭ două fetiţe — poate şi un băiat maĭ mare, nu sînt sigură — fetiţe sfioase, tăcute, cu ochiĭ tot plecaţĭ, fără surîsurĭ pe faţă înspăimîntătoare de cuminte. Ele se uitaŭ, mirate, la nebunele noastre alergăturĭ. Era şi ceva dor şi jale în privirile lor. Nu le era permis a intra în grădină.

Şi nouă multe ne eraŭ oprite, însă ne ştiam emancipa. Ne puneam bine cu Vasilie şi faceam ce ne plăcea. La treĭ zile după prima vedere eram deja la un loc cu fetiţele cele sfioase. Amicia ajunse curînd în stadiul confidenţelor. Copilele ne încrediaţară un secret mare, mama lor era bolnavă şi ele dobîndise, cam de o săptămînă, un mic trăţior.

— Să-'l botezăm noĭ! am strigat şi eŭ şi Muţi.

Despre copiiĭ micĭ atîta ştiam că, îndată ce vin pe lume, părinţiĭ lor cer părinţilor noştriĭ să le boteze pe noul născut.

— Să-'l botezăm!

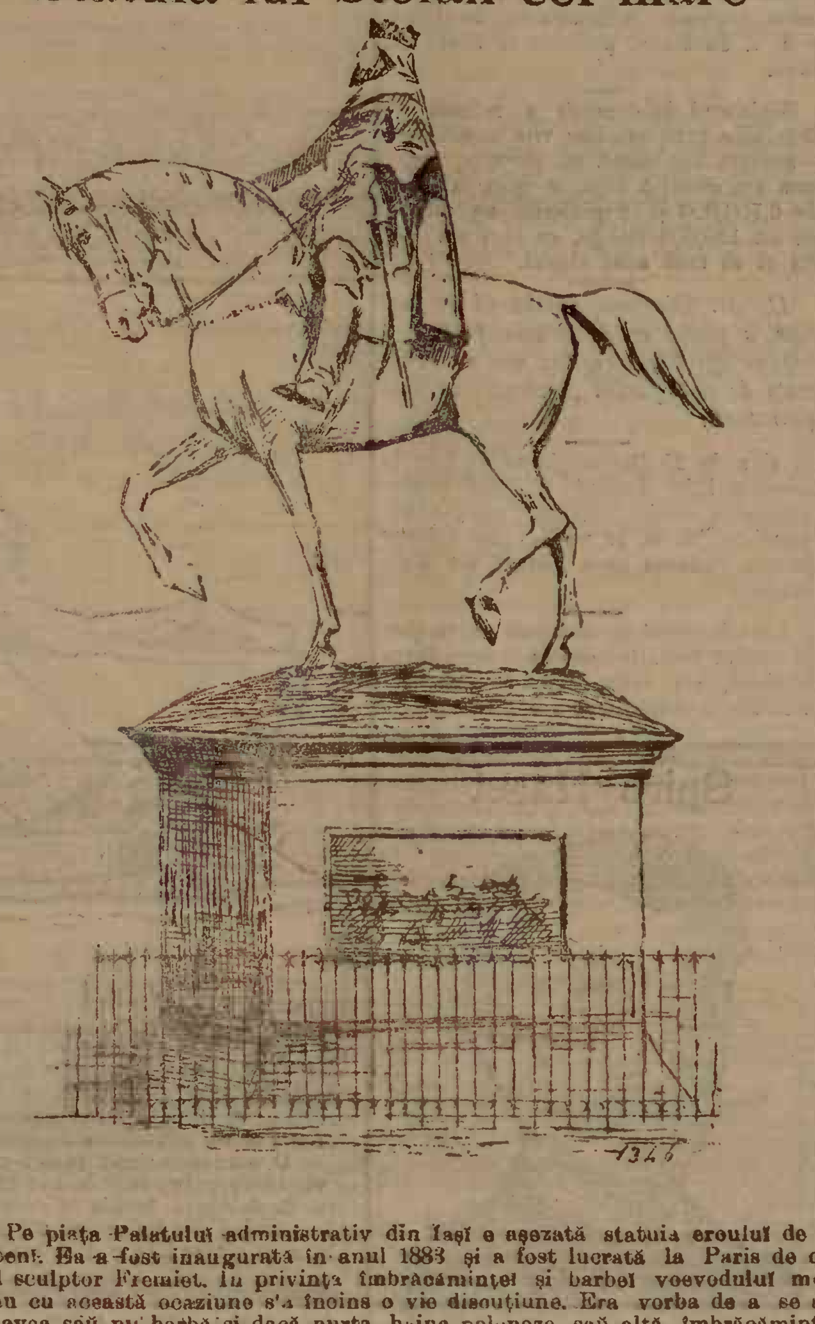
Dar cum se botează?

Aceasta nu ştiam nicĭ eŭ, nicĭ Muţi. Fetiţele încă nu văzuseră botezînd.

Să întrebam pe mamele noastre simţeam că nu se cade, acum cînd eraŭ tot triste şi tot plîngeaŭ.

VEDERI DIN IAŞI

Statuia luĭ Stefan cel mare

Pe piaţa Palatuluĭ administrativ din Iaşĭ e aşezată statuia erouluĭ de la Rezboenĭ. Ea a fost inaugurată în anul 1883 şi a fost lucrată la Paris de celebrul sculptor Fremiet. In privinţa îmbrăcămințeĭ şi barbeĭ voevoduluĭ moldovean cu această ocaziune s'a încins o vie discuţiune. Era vorba de a se şti dacă avea saŭ nu barbă şi dacă purta haine poloneze saŭ altă îmbrăcăminte.

Dacă Ştefan cel mare ar putea vorbi, Carol I trădătorul ar auzi crude dar adevărate cuvinte de la acela care la Racova şi Rezboienĭ a apărat cinstea şi independenţa ţăreĭ terfelită azĭ la Pesta de urmaşul voevoduluĭ moldovean.

FOIŢA ZIAR. „ADEVARUL“

No. 25

Jacques Vingtras

roman de

Jules Valles

Partea Intîia

COPILUL

XII

Pensiunea Legnagna

Nu pot suferi carnea grasă dar ce să fac ca să scap, să nu duc cotlota la bucătărie.

Cum să scap de partea grasă? Jumătate o înpart, şi jumătate o vîr în buzunarul de la spate.

Intr'o seară mă ia mama la o parte.

Zice:

— Bine, acum ne-am plimbat, am văzut teatre, am mîncat la birtul, mare, dar n'am hotărît nimic pentru viitorul tăŭ.

— Eŭ tac.

— Eĭ, ce zicĭ?

— Nu ştiŭ.

— N'aĭ nicĭ un gînd?

— Nu.

— Trebue să sfîrşeştĭ învăţătura.

Eŭ nu înţeleg de ce.

Mama ghiceşte ce gîndesc.

— Mă prind că aĭ vrea să pierdem tot ce am făcut pentru tine şi să laşi şcoala..

Eŭ tăceam.

— Nu răspunzĭ?

— N'aĭ nicĭ un gînd?

Eŭ aveam un gînd: că îmĭ perdeam vremea cu latineasca şi cu greceasca. Aveam un gînd să învăţ un meşteşug cum vream cînd eram mic.

Mi e de grabă să-mĭ cîştig viaţa singur. Mi s'a urît cu durerile ce am încercat şi cu plăcerile ce am avut.

Aş vrea maĭ bine să nu primesc educaţie şi nicĭ insulte.

Nu vreaŭ să mă duc la teatru Marţĭ şi Miercurĭ, să mi se scoată prin nas că am fost.

— Simt că voĭ fi nenorocit tot-d'a-una cu d-ta atît cît veĭ putea spune că te costă un ban.

Iată ce cred mamă.

Maĭ am de spus ceva..

Fără voia mea, îmĭ aduc aminte de zilele cînd, fiind copil mic, am suferit de mînia d-tale.

Une orĭ simt necaz în mine şi, dacă vreĭ să ştiĭ, voĭ fi mulţumit numaĭ în ziua în care voĭ fi departe de d-ta.

Aceste cugetărĭ, la un moment îmĭ scăpară din gură.

Mama se îngălbeni.

— Da, aşĭ vrea să intru într'o uzină, într'un atelier să car cutiĭ, să închid ferestrele, să mătur pe stradă dar să învăţ un meşteşug

— Vreĭ să disperĭ pe tată-taŭ.

— Ia la-ă-mă cu disperările!.. Nu vreaŭ să fiŭ ce e el, să am un meşteşug de cîine învăţat. Nu'mĭ place să mă prostesc ca d. N... şi ca d. D... Maĭ bine vreaŭ să am vestă ca unchiul Iosif, să'mĭ iaŭ plata Sîmbătă şi să am dreptul să mă duc unde îmĭ place Duminica.

. . . .

„Şi aĭ vrea să nu ne maĭ vezĭ aĭ?“

A uitat toate mîniile, ce îĭ rănesc mîndria care îĭ deranjează planurile, care îĭ încurcă viaţa şi-şĭ aduce aminte numaĭ de o frază, aceea prin care îĭ spuneam că nu îĭ iubeam, şi că nu maĭ vream să'ĭ văd.

Intristarea ce arăta m'a mişcat.

O iaŭ de mînă.

— Plîngĭ?

Plîngea.

Şi cu un gest foarte mîhnit şi a lăsat capul în mîinĭ.

Cînd îşĭ ridică faţa nu maĭ o cunoşteam.

Pe masca eĭ de ţărancă se zugrăvise toată poezia dureriĭ.

Era albă ca o damă mare şi în ochĭ avea lacrămĭ ca mărgăritarele

— Iartă-mă.

Mă luă de mînă.

Iĭ maĭ cerui odată ertare.

— N'am a te erta.. Am numaĭ a-ţĭ cere să nu maĭ spuĭ aşa vorbe aspre.

Murmură maĭ încet:

— Maĭ cu seamă dacă le-am meritat.

— Nu, nu ziseĭ eŭ.

Şi începuĭ a plînge.

— Poate, zise ea. Astă seară vreaŭ să fiŭ singură. Poţĭ eşi... Lasă-mă.. lasă-mă!

Mĭ-a dat cheia ca să pot sta cît oĭ vrea la plimbare.

Am ieşit încotro văzuĭ cu ochiĭ.

Mă perduĭ într'o stradă pustie

Mă gîndiĭ toată seara la cuvintele mişcătoare care şterseseră atîta altele aspre şi crude.

Jacques, vreĭ să ne facĭ bucuria de a te maĭ duce la colegiŭ?

— Da, mămuţă.

— Din ziua aceea i-am zis „mămuţă“ pînă a murit.

— Ce plăcere îmĭ facĭ zicea adesea. Iţĭ mulţumesc copilul meŭ Sufeream mult cînd te auzeam că nu maĭ vreĭ să înveţĭ după ce înaintaseşĭ atît.

Imĭ facĭ răŭ maĭ cu seamă pentru tatăl tăŭ.

Să-ĭ mulţumeştĭ că eĭ bacalaureatul şi pe urmă... Veĭ face ce veĭ vrea, de oare ce nu vreĭ să facĭ ce am dori noĭ.

A rămas vorba să mă prepar numaĭ de bacalaureat.

Şcoala normală a rămas aşa.

Am primit, fericit să şterg cu această făgăduială şi să spăl cu acest sacrificiŭ ochiĭ bieteĭ femeĭ.

— Nu 'mĭ maĭ vorbeştĭ ca odinioară.

Iĭ e teamă să nu mă maĭ răneasca.

— Te-am făcut să suferĭ mult cu prostiile mele aĭ?

Şi adaugă cu emoţie:

— Acum să mă ierţĭ. Iţĭ daŭ punga şi pentru că sînt bătrînă te veĭ fi plictisit tot cu mine, eŭ staŭ acasă. Du-te de petrece seara cu prietenii.

Mă duc la Matusen.

Sta cu un altul care publica o istorie.

Acela dictează şi el scrie.

M'aŭ primit bine, dar şi-aŭ urmat lucrul înainte.

Celă-l'alt e şi ziarist.

Mĭ-aŭ împrumutat cărţĭ.

Duminica viitoare, numaĭ eram aceiaşĭ.

Mă şi schimba sem.

Intrasem în istoria Revoluţieĭ.

Mi se deschisese înainte o carte în care era vorba de sărăcie şi de foame, unde vedeam trecînd figurĭ care îmĭ aduceaŭ aminte pe unchiul Iosef, tîmplar cu compasurile deschise ca nişte arme şi ţăraniĭ ale căror furcĭ eraŭ pline de sînge în vîrf.

Eram emoţionat puternic.

Acum numaĭ citeam latineşte.

Citeam lucrurĭ ce vedeam cu ochiĭ.

Toţĭ ziceaŭ:

— Ne e foame! Vrem să fim liberĭ!

Prea mîncasem pîine amară acasă prea fusesem martirĭ.. Zgomotul acestor strigăte îmĭ surprinseră inima.

Apoĭ cu gîndul sfîşiam hainele ridicule ce purtasem tot-d'a-una şi le înlocuiam cu „uniforma albaştrilor.“

Nu mă maĭ bătea mama şi tata.

Impuşcaŭ duşmanul şi mureaŭ la bara.

„Trăiască poporul!“

In cărţile ce'mĭ dăduseră era vorba de oamenĭ săracĭ, şi eŭ numaĭ pe eĭ îĭ iubeam, căcĭ numaĭ eĭ fuseseră bunĭ cu mine, cînd eram mic.

(Va urma)

Copiii, dacă nu știu, inventează.

Ne-am sfătuit lung, ne-am bătut mult capul, fie-care din noĭ punea cîte-o ideie nouă, curînd adusă și curînd respinsă, pînă ce, la urmă, planul ne fu stabilit.

A doua zi era de tot hotărît că vom boteza frățiorul fetițelor, că-'l vom boteza cum credeam noĭ că va fi maĭ bine botezat, botez cum n'a maĭ fost botezat copil pe lume.

*

Era 21 Maiŭ, ziua de Sf. Constantin Impărat, patronul defunctuluĭ meŭ naș.

Părinții meĭ și doamna Balș voiaŭ să fie singurĭ în acea zi, singurĭ cu tristele lor amintirĭ. Pentru multe-oare furăm încredințațĭ luĭ Căpitan Vasile. (Mi se pare că bătrînul albanez, înainte de a deveni camerdinier, fusese căpitan în heteria grecească, din timpul luĭ Caragea-Vodă, în Muntenia).

Pentru acea zi, 11 ore am fixat botezul.

Sfîntul Constantin era și ziua numeluĭ meŭ. Cu atît maĭ mult se sileaŭ toțĭ a ne face toate pe voie.

La 11 ore, 21 Maiŭ 1894 eram gata.

Amîndoĭ purtam haĭne negre; însă gulere albe. Eŭ aveam pălăria nouă; Muțĭ mănușĭ, baston, părul frezat—arta luĭ Vasilie—și ținea o cutie mare de cristal roșiŭ cu sute de fluturĭ, ce bîzîiaŭ prin ea. Eŭ, țineam în ambele brațe, florĭ cît puteam duce.

Ca nicĭ odată, în acea zi, Vasilie a mers înaintea noastră, mult înainte.

La ușa caseĭ, în curte, ne așteptaŭ fetițele sfioase, încă maĭ sfioase, și mute, tăcute, dar cu ce-va triumfător în ochĭ. Cu ele ne eșise înainte un domn înalt chipos, cu frunte largă și barba castanie, ce de mult îl cunoșteam. Odinioară ședea zilnic la masa boerească seara și din salon nu lipsea pînă la miezul nopțiĭ.

Cred că Vasilie anunțase vizita noastră și scopul cu care veneam.

Am fost primițĭ ca sultanul cînd merge la marele saŭ vizir.

Fetițele mergînd înaintea noastră, iar tatăl lor după noĭ, am intrat.

Odaie mică, joasă, sclipitoare de curățenie, apoĭ alta maĭ mare. Acĭ iarăși păreții alb văruițĭ, dar și perdele, albe, dese, slobozite. Miros mare de salcină, podele uscate, gălbiĭ, proaspăt unse cu lutișor galben. La dreapta două divanurĭ cu macaturĭ și saltele de lînă roșiĭ și verzĭ, țesătură de casă. Intre ferestre o masă de cărțĭ, închisă. Pe dînsa o lampă mare cu sfeșnice de argint și un serviciŭ de cafea neagră, porcelan frumos: Toate prezente de anul noŭ de la boer, proprietar și stăpîn.

In fund, un pat cu așternut alb și cu plapomă roșie. Lungĭ cordele roșiĭ la perinĭ. Bolnava în pat.

Palidă, cu privirea îngrijită, se uĭta la noĭ. Voia, cred, să ne recomande, tăcere și nu cuteza.

Memoria, la mine, a fost în tot-d'auna puterea intelectuală cea maĭ desvoltată. Țiŭ minte toate de cînd aveam doĭ anĭ.

Cît eram de mică încă le văd toate ast-fel cum eraŭ acĭ, chiar și acele ce îmĭ păreaŭ atuncĭ nouĭ, singulare și care numaĭ peste anĭ le-am priceput

Copiĭ, obișnuit, cînd nimic nu'ĭ scoate din fire, aŭ bună ținută în prezența bolnavilor. Și noĭ ne purtam cuviincios. Ba ne uĭtasem și curiozitatea, ne uĭtasem dorul de nănășit, ne uĭtasem florile, fluturiĭ... Vedeam numaĭ pe palida bolnavă și nicĭ nu maĭ știam ce avem de făcut.

Dam cu ochiĭ de leagăn.

Leagăn simplu, de lemn alb, frumos acoperit cu un lepedeŭ, ca de zăpadă, transparent, jur împrejur cu dantele împletite.

Domnul chipos băgă de seamă la ce ne uităm și ridică învelitoarea.

Atențiune!

Un copil tot alb înfășat, cu mîĭnile strîns legate, capul ascuns în boneta, dormea acolo.

Dormea liniștit, neștiitor de calea ce avea sa parcurgă, părăsind acest leagăn, pînă va ajunge la mormînt.

Și Prometheŭ ast-fel o fi dormit odată.

Noĭ stam înlemnițĭ

Domnul, cunoscut, ne zice:

— Iată-vă finul, botezați'l.

Mama adaogă:

— Botezați'l, dar, vă rog, nu'l deșteptațĭ.

Cum aveam de gînd a-l boteza, nicĭ visa nimenea! ba chiar noĭ nu maĭ cugetam.

Priveam noul născut de departe, cu mirare. Mițĭ era de tot uĭmit, el, care încă nu văzuse copil mic.

De odată un sunet străin, un plîns necunoscut, o mișcare în leagăn și băiețelul deschide ochiĭ.

Mutĭ rămîne electrisat. Pierde capul, se repede la leagăn, sare, strigă, se extaziază și deschide cutia de cristal roșiŭ.

Sfîrrr!....

Un nor de fluturĭ zboară peste noul născut și eŭ, ca să nu ramîn îndărăt, arunc peste prunc toate florile mele.

Ce făceaŭ ceĭ-l'alțĭ? nu știŭ. Muțĭ și eŭ eram bețĭ de bucurie, de entuziasm, de conștiința mareluĭ nostru act împlinit.

In acel moment Vasilie intră și ne chiamă iute la castel; sosise d. Constantin Hurmuzaki tutorele.

Am plecat uĭtînd a pune nume finișoruluĭ botezat de noĭ cu fluturașĭ și florĭ.

Numele și l'a primit de la alțiĭ.

Un nume ce-l știŭ toțĭ, ce nu-l va uita nimenea, un nume, la Romînĭ, nemuritor, numele:

„Mihail Eminescu."

Budapesta, 1897 Maiŭ 21 s. v.

Constanța de Dunca Schiau.

Pacea Turco-Greacă

(Serv. telegrafic al „Agenției Romîne")

Atena, 18 Octombrie.—„Ephimeris" zice că s'a fixat la 65 milioane francĭ cheltuelile budgetuluĭ general. Diferite serviciĭ aŭ primit ordin de a reduce toate cheltuielile lor.

Comisiunea însărcinată cu repatriarea Tesalienilor a fost avizată că Tyrnavos, Farsala, Volestinos și Domokos, fiind considerate ca centre militare, este oprit întoarcerea refugiaților prin aceste localitățĭ. Intoarcerea prin Larissa este liberă.

Iosef Naniescu

Mitropolitul Moldoveĭ

In afacerea Ghenadie s'a vorbit mult de mitropolitul de Iașĭ. De atuncĭ a intrat în umbră. Azĭ reĭese la lumină, cu ocaziunea inaugurăreĭ Universitățeĭ din Iașĭ și a sosireĭ regeluĭ acolo.

Căzut în copilărie, bătrînul monah, inspiră azĭ milă și momente de veselie. Regele care și-a bătut joc de bătrînețele luĭ, făcîndu-l să se dezică, va simțĭ poate o mică remușcare văzîndu-l din noŭ în halul în care a ajuns.

INFORMAȚIUNI

Manifestul Ligeĭ

Comitetul central al Ligeĭ culturale adresează țăreĭ următorul manifest:

Fraților,

Chemațĭ, prin încrederea colegilor din toată țara, a conduce interesele „Ligeĭ", nu ne vom da în lăturĭ de la nicĭ o jertfă întru îndeplinirea datoriilor noastre.

Misiunea „Ligeĭ" e mare și sfîntă: ea resumă aspirațiunile unuĭ popor leal și hotărît, popor de ordine și de civilizație, carele, în trecut, șĭ-a împlinit cu eroism menirea și în viitor și-o va desăvîrși fără șovăire.

Dreptul nostru de a fi se întemeiază pe tăria și idealitatea raseĭ noastre, pe barbăția cu care am stat zid de apărare a două civilizațiĭ: romană și creștină.

Nu întîmplarea ne a aruncat pe clinele Carpaților, ci voința conștientă a Imperiuluĭ care întregia în sine o întinsă și adîncă civilizațiune. Am făcut parte din hotarul puternic, tras pe fața pămîntuluĭ spre a despărțĭ omenirea cu lege și cu ideal de haosul barbarilor rascolițĭ din negurĭ și pustietățĭ.

Pușĭ în cel maĭ greŭ punct al apărăreĭ, în noĭ s'a izbit, fără a ne clinti, puhoaele sălbatice carĭ risipiseră atîtea popoare, Și ne-am înfipt de vecĭ în Carpațiĭ noștri pentru ca maĭ apoĭ să aducem creștinatățeĭ același serviciŭ pe care îl aduseram și lumeĭ antice.

Istoria romînilor de pretutindenĭ stă mărturie de vrednicia cu care ne-am îndeplinit rolul de cea maĭ depărtata santinela a Europeĭ civilisate.

De aceea, acolo unde sîntem, avem dreptul de a fi, cu fizionomia noastră de popor romanic, pe locul stăpînit de noĭ neîntrerupt și maĭ naiute de ivirea Maghiarilor carĭ pînă acum n'aŭ contribuit cu nimic la binele și armonia generală a omenireĭ

Nu, noĭ nu sîntem turburătoriĭ relațiunilor Statuluĭ nostru, nicĭ nu pornim din „irredentismul daco-roman" ci numaĭ atît să se știe, că ființa poporuluĭ romîn, astăzĭ ca și în vîrtejele de odinioară, este una și aceiașĭ, condusă de acelaș ideal care a licărit în umbrele istorieĭ și strălucește în luminile viitoruluĭ.

Nu cu trufia Maghiarilor, ci cu liniștea oamenilor nestrămutațĭ în hotărîrile lor mărturisim lumeĭ că avem o datorie maĭ presus de orĭ care alta: să ne împărtășim cu durerea fraților noștri de peste Carpațĭ pînă ce va sosi ceasul cînd își vor dobîndi drepturile în toată întregimea lor.

Ne supunem neînvinseĭ legĭ care cîrmuește conștiința națională cînd ne impunem toate jertfele pentru desrobirea romînilor de dincolo.

Eĭ vor o Patrie și astăzĭ Ungaria este „temnița naționalităților".

Fraților, să ne îndeplinim cu toțiĭ datoria, și fițĭ încredințațĭ că iubirea și energia noastră vor înzecĭ puterile lor de resistență și de biruință.

Comitetul central al „Ligeĭ".

N. Vlădescu, B. St. Delavrancea, S. Perietzeanu Buzău, Al. Lupașcu, I. C Grădișteanu, D. S. Nenițescu, B. Paltineanu, A. D. Florescu, V. Al. Miculescu, Zefir Herăscu, Anton Vanicu, C. Rădulescu-Motru.

Poliția din Capitală se află pe urmele complicilor în furtul comis la d. Iulian.

Complicii hoților se află în Capitală și se crede că mare parte din bijuteriĭ aŭ fost ascunse la niște ungurenĭ.

Serbările din Iașĭ

Erĭ a sosit din Roman la Iașĭ o baterie de tunurĭ, care va sta acolo tot timpul cît vor dura serbările.

Trupele din garnizoana Iașĭ aŭ primit ordinul d-luĭ general Iarca, ca pentru ziua de mîine să fie gata a face onorurile de primire regeluĭ și regineĭ.

Trupele vor fi înșirate pe trotuare de la gară pe străzile Arcu, Golia, Lăpușneanu, Carol și Ștefan-cel-Mare pe unde cortegiul va parcurge.

Seara se vor da focurĭ de artificiĭ și bengalice din diferite puncte ale orașuluĭ. Iar pe la orele 11 va fi retragerea trupelor cu muzicĭ și torțe aprinse.

După cum am anunțat, în ziua de 10 Noembrie vor începe examenele pentru dobîndirea titluluĭ de inginer hotarnic.

Iată numele persoanelor carĭ vor compune comisiunea examinătoare:

D. Hîrjău, profesor de topografie la școala de podurĭ și șosele, d. N. Basilescu, profesor la facultatea de drept, și d. I. Suchianu, profesor la liceul Sf. Sava.

Ministerul de domeniĭ a refuzat să distribuie petiționarilor vițe americane,—aceasta din cauză că cererile, după cum am anunțat deja, se urcă la cifra de 6,700,000 și pepinierile nu dispun de cît 130,000 cîrlige, cu carĭ s'a decis să se facă nouĭ altoirĭ.

D. Al. Djuvara, ministrul de justiție, a plecat erĭ la Sinaia pentru a supune aprobăreĭ regeluĭ maĭ multe decrete de transferărĭ și numirĭ în magistratură.

In ziua de 25 Octombrie se va ține la ministerul de domeniĭ licitație pentru arendarea moșiilor statuluĭ rămase nearendate, iar la 28 se va ține licitație pentru vînzarea unor pădurĭ tot d'ale Statuluĭ.

La ministerul de domeniĭ se va ține în curînd licitație pentru rearendarea moșiilor, ale căror cîștiurĭ n'aŭ fost achitate încă de către arendașĭ.

Spiru Haret

Ministrul de instrucție publică și culte e un om al cifrelor și se zice a fi cel maĭ tare matematician din țară. A fost însă maĭ în tot d'a-una ceea ce se numește *un bucher*, a fost premiat în toate școalele, a făcut studiĭ excelente universitare, a ajuns profesor la facultate. Toate aceste nu sînt de ajuns însă pentru a face un om politic de valoare și un ministru cu vederĭ largĭ. Pînă acum s'a dovedit că nu ne-am înșelat în aprecierele noastre.

Ceea ce va rămîne despre D-sa va fi o iscălitură în josul actuluĭ de inaugurare a Universitățiĭ din Iașĭ.

E puțin, dar tot e ceva.... pentru un matematician.

Reforma legeĭ de recrutare

Birurĭ nouĭ.—Agitația evreilor.—Asociația rezerviștilor israelițĭ.—Regele și evreiĭ. Frica guvernuluĭ.

Noul proect de lege al generaluluĭ Berendeiŭ a avut darul să alarmeze toată țara.

In toate cercurile sociale nu se vorbește de cît de acest proect de lege care lovește în interesele tuturor locuitorilor țăreĭ.

Iată cîte va articole din acest proect de lege:

Art. 74.—Sînt supușĭ a plăti taxă militară în „Casa dotațiuneĭ oastei", pentru a forma tesaurul armateĭ:

1) Toțĭ tineriĭ carĭ, din diferite motive, nu sînt încorporațĭ, pe timpul serviciuluĭ activ și reserva;

2) Exclușiĭ de la serviciul militar (art. 2), pe timpul serviciuluĭ activ și reservă al claseĭ lor;

3) Dispensațiĭ condițional, pe timpul dispenseĭ;

4) Ceĭ clasațĭ pentru serviciul auxiliar, dacă nu îndeplinesc nicĭ un serviciŭ, pe timpul serviciuluĭ activ și reservă al claseĭ lor;

5) Tineriĭ de la art. 18, pentru aniĭ redușĭ din termenul legal;

6) Tineriĭ de la art. 22 bis, carĭ nu obțin gradul de sub locotenent în rezervă, pentru aniĭ reduși din termenul legal;

7) Congediațiĭ pentru infirmitățĭ ne provenite din cauza serviciuluĭ; pe timpul restuluĭ de serviciŭ activ;

8) Scutițiĭ, pentru timpul activ și reservă al claseĭ lor;

9) Amînațiĭ pentru studiĭ, pentru aniĭ de amînare;

10) „Străiniĭ carĭ la epoca recrutăreĭ aŭ etatea de a trage sorțul și nu dovedesc că aŭ îndeplinit această obligațiune în alte țărĭ, vor plăti taxa pe timpul serviciuluĭ activ.

Taxa este fixă de 12 leĭ pe an și progresivă pe venitul mobiliar și imobiliar, precum și venitul net de pensie, salariŭ, comercial, industrial, profesional și orĭ-ce alte veniturĭ, după cum urmează:

De la 100 la 400 leĭ, 0,75% pe an;
De la 400 la 800 leĭ, 1% pe an;
De la 800 la 1.200 leĭ, 2% pe an,
De la 1.200 la 2.000 leĭ, 3% pe an;
De la 2.000 la 5.000 leĭ, 4% pe an;
De la 5 000 la 10.000 leĭ, 5% pe an;
De la 10 000 leĭ în sus, 6% pe an.

„Ambele taxe se plătesc de părințĭ dacă tînărul nu are avereă sa proprie",

Pentru tineriĭ de la No. 3 și 9 taxa anuală va fi de 200 leĭ, iar taxa progresivă pe venit ca pentru toțĭ ceĭ-l'alțĭ.

Sînt scutițĭ de taxa fixă de 200 leĭ numaĭ tineriĭ carĭ vor proba legalmente lipsa de mijloace.

Birurĭ nouĭ

După această lege dar se va crea un noŭ bir pentru locuitoriĭ țăreĭ. Toțĭ aceĭ carĭ vor fi scutițĭ de armată pentru că sunt bolnavĭ, orĭ pentru că sînt fiĭ de văduvă, vor fi obligațĭ să plătească pe lîngă multele birurĭ către stat și nouĭ birurĭ destul de grele către ministerul de războiŭ.

Aceste eventuale birurĭ aŭ speriat teribil pe toțĭ locuitoriĭ țăreĭ și fie care se întreabă cu frică unde vrea s'ajungă guvernul cu crearea atitor birurĭ.

Agitația evreilor

Populațiunea evreească în special a început să se agite grozav. Ea se vede îndată lovită, căcĭ pe deoparte este exclusă de la recrutare, iar pe de altă parte este obligată să plătească taxe cu totul nouĭ.

Pentru a protesta în contra nouluĭ proect de lege al d-luĭ general Berendeiŭ, evreiĭ rezerviștĭ din Capitală aŭ hotărît să se întrunească astăzĭ în localul asociațieĭ rezerviștilor evreĭ din Capitală și să discute asupra mijloacelor de luat ca legea să nu fie votată.

Izraelițiĭ rezerviștĭ voesc, cu această ocaziune, să aducă în discuție întreaga chestiune evreească și să silească ast-fel guvernul ca să 'și spue părerea în această chestie.

Asociațiunea Izraeliților rezerviștĭ

Izraelițiĭ rezerviștĭ formează în țară un contingent foarte mare. Eĭ lucrează în mod solidar și aŭ o asociațiune foarte bine organizată.

Asociațiunea israeliților rezerviștĭ își are sediul principal în Capitală.

In fie care oraș și orașel din țară se află sucursale carĭ lucrează de comun acord și sub conducerea comitetuluĭ central din Bucureștĭ.

In fruntea asociațieĭ se află d-rul Westfried, un evreŭ naturalizat, de asemenea și sucursalele din provincie sînt conduse de evreĭ naturalizațĭ.

Această asociație a remis acum 4 anĭ un memoriu atît corpurilor legiuitoare cît și regeluĭ care, primind în audiență pe președintele asociațiuneĭ, ĭ-a spus:

— *Chestia voastră mă interesează foarte mult. Fițĭ liniștițĭ, căcĭ chestia rezerviștilor evreĭ va fi cît de curînd rezolvată.*

Regele și Evreiĭ

Evreiĭ cred dar că noua lege a generaluluĭ Berendeĭ a fost impusă guvernuluĭ de către regele Carol, care în maĭ multe rîndurĭ s'a exprimat către d. Sturdza că **orĭ esclude pe Evreĭ din armată, orĭ rezolvează într'un mod oareșĭ-care chestia lor.**

Regele a intervenit cu atît maĭ mult în această chestie că în cîte-va rîndurĭ a fost pus într'o situațiune foarte neplăcută față de rezerviștiĭ Evreĭ.

Astfel, trecînd acum cîțĭ-va anĭ prin Vasluĭ, văzu la gară înșiruite pe peron două rîndurĭ de civilĭ, cu un steag în frunte, carĭ la intrarea trenuluĭ regal în gară salutară militărește. Regele întrebă atuncĭ mirat cine sînt aceștĭ civilĭ carĭ îl salută militărește.

La răspunsul că sînt rezerviștĭ Evreĭ, regele chemă în vagonul său pe președintele asociațieĭ, căruia îĭ recomandă liniște și răbdare, de oare-ce el singur se ocupă de această chestie.

Astfel de incidente s'aŭ întîmplat în maĭ multe rîndurĭ și regele a cerut ca guvernul să pue capăt acesteĭ stărĭ de lucrurĭ.

Frica guvernuluĭ

Articolul dar din legea d-luĭ Berendeĭ privitor la escluderea evreilor din armată, este consecința diferitelor manifestațiunĭ ale rezerviștilor evreĭ.

Guvernul vede că numărul mereŭ crescînd al acestor rezerviștĭ bine organizațĭ îĭ va face marĭ greutățĭ în tratarea chestieĭ evreeștĭ și de aceea voește să oprească sporirea lor.

Astăzĭ sînt în țară peste 30,000 de rezerviștĭ evreĭ. In regimentele din județele Dorohoiŭ și Botoșanĭ maĭ cu seamă sînt, în fie-care an 50 la sută evreĭ, și de multe orĭ comandanțiĭ sînt silițĭ, chiar în contra ordinuluĭ, ca evreiĭ să fie înaintațĭ, să înainteze pe evreĭ, de oare-ce soldațiĭ creștinĭ sînt într'un număr foarte mic.

Chestia este dar de o mare importanță.

Stan.

In sesiunea de Decembrie a Curțeĭ cu jurațĭ din Dorohoi se va judeca procesul părinteluĭ catolic Morisseau care a împușcat doĭ țăranĭ.

Monumentul luĭ Maupassant

Zilele trecute s'a inaugurat la Paris, în parcul *Monceau* statuia scriitoruluĭ francez *Guy de Maupassant* autorul deja celebru al romanelor *Une vie, Bel Ami, Pierre et Jean, Fort comme la Mort, M-elle Fifi, La Maison Tellier* și a altor scrierĭ carĭ alcătuesc bagajul literar al străluciteluĭ prozator.

Maupassant șĭ-a făcut debutul literar cu un volum de versurĭ și cu o nuvelă *Boule de suif* publicată în *Les Soirées de Medan*, și apoĭ s'a afirmat cu alte nuvele și romane maĭ sus pomenite, carĭ îl arată observator pur al natureĭ omeneștĭ și un povestitor de mîna întîia.

O muncă uriașă însă a obosit această natură viguroasă și bietul scriitor la vîrsta de patru-zecĭ de anĭ în deplinătatea dezvoltăreĭ talentuluĭ său, a fost lovit de demență, închis în casa de nebunĭ, unde a murit acum cîțĭ-va anĭ.

Amiciĭ și admiratoriĭ săĭ i-aŭ înălțat în parcul parizian Monceau o statuie, a căreia vedere o dăm acĭ.

GAVRIL MUZICESCU

Originar din Basarabia, a venit în Iașĭ ca profesor de canto și azĭ corurile formate de el sînt cunoscute în toată țara. E maiestrul coruluĭ de la mitropolia din Iașĭ, și profesor la conservator. Acum la bătrînețe s'a apucat de a învățat dreptul și azĭ e licențiat. Artist de mare valoare e unul din puținiĭ carĭ aŭ făcut ceva pentru muzică în țara romînească. Muzicescu distins, are însă marotal de a se crede maĭ bun avocat de cît artist. Ciudățeniĭ omeneștĭ!

Căsătoria ex-regeluĭ Milan

Din Belgrad se anunță o știre pe cît de senzațională, pe atît de neplăcută pentru actualul rege. De aceea telegraful oficios s'a și grăbit să o dezmintă. Dar tocmaĭ marea grabă pe care a pus-o telegraful oficios, care de obiceĭ lucrează foarte încet, dovedește că e ceva adevărat în știrea de la Belgrad.

*

O reproducem acĭ după „Frankfurter Zeitung":

Ex-regele Milan s'a prezentat mitropolituluĭ din Belgrad și ĭ a cerut ca să'l despartă de regina Natalia. Aceasta pentru că voiește să se însoare a doua oară spre a perpetua dinastia Obrenovicĭ. Actualul rege e bolnav și decĭ nu se poate însura, de la regina Natalia nu se maĭ pot aștepta copiĭ—singura speranță este decĭ într'o a doua însurătoare a ex-regeluĭ.

*

Mitropolitul l'a întrebat cu drept cuvînt pe Milan ce se va face actualul rege?

Milan a răspuns că regele Alexandru va merge în străinătate spre a consulta somitățile medicale... El va păstra titlul de rege pe cînd Milan va purta titlul: regele-tată.

Știrea a produs într'adevăr senzație, în Europa... Misterul care o înconjoară încă, probabil că va dispare în curînd...

Dal.

Concursul pentru posturile de silvicultorĭ s'aŭ terminat erĭ la ministerul de domeniĭ.

Candidațiĭ aŭ fost treĭ; de vreme ce rezultatul a fost cît se poate de slab, acest concurs va avea încă odată loc.

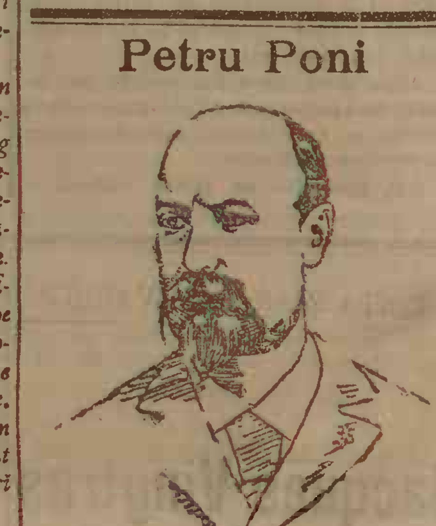
Erĭ a fost în Capitală unul din asasiniĭ luĭ Stambuloff, anume Naum Tufelccief.

El a venit din Rusciuck și n'a stat în Capitală de cît cîte-va ore, pentru a transmite d-luĭ Gheșoff niște scrisorĭ din partea guvernuluĭ bulgar.

Vizita asasinuluĭ luĭ Stambuloff în Capitală este în legătură cu proectele guvernuluĭ bulgar de a pune sub auspiciile sale toate școalele bulgare din țară.

Tufelccief era însoțit de un ofițer rus, atașat la ambasada rusească din Constantinopol.

Petru Poni

Ministru în cabinetul conservator, a reușit să fi ministru și în cabinetul liberal. Fiind în cabinetul conservator a prezentat un proiect de lege a instrucțieĭ foarte democratic, iar ca ministru liberal a elaborat un alt proiect cu desăvîrșire reacționar.

N'a avut însă fericirea de a-șĭ vedea visul cu ochiĭ de oare-ce a căzut de la putere înainte de-a i se discuta proiectul.

Profesor de chimie la Universitatea din Iașĭ e unul din dascăliĭ carĭ își fac datoria, dar care ca ministru n'a putut judeca nimica original.

E soțul poeteĭ Maria Kugler Poni și acesta este poate cel maĭ mare merit al său.

Doĭ pungașĭ dispăruțĭ

De treĭ zile aŭ dispărut din Capitală tînărul Solomon Lăzărescu și cizmarul Moritz. Ambiĭ aŭ fugit lăsînd în urma lor o sumă de datoriĭ și de escrocheriĭ.

Solomon Lăzărescu este un tînăr de vre-o 22 de anĭ și era amploiat la unchiul său Fischler angrosist de vinurĭ. Lăzărescu împreună cu prietenul său

Morits juca foarte mult cărțile la rampa de vinuri unde se află tripourile cele mai periculoase. Cum însă norocul nu-i surîdea și pierdea silnic o mulțime de bani, Solomon începu să fure pe unchiul său la care avea funcția de încasator. El se ducea pe la clienții unchiului său, incasa bani și nu spunea nimic stăpînului său.

In cele din urmă văzînd că nici acest gheșeft nu-i mai merge, se hotărî să fugă în America și punînd mîna pe vre-o 4—5 mii de lei bani și pe vre-o 20,000 de lei polițe pe cari le-a încasat în parte, a dispărut din Capitală împreună cu prietenul său Morits.

•

Se crede că fugarii aŭ pornit spre America saŭ India, de oare-ce în ultimul timp Solomon a spus maĭ multor cunoscuți că în curînd va face o călătorie pe la Calcuta ori la Filadelfia.

Angrosistul Fischler a reclamat parchetului care a început urmărirea pungașilor.

Lex.

Ministerul de domeniĭ a luat dispozițiunea ca și cursul școalelor de comerciŭ din Iașĭ să se suspende pe tot timpul cît va dura solemnitatea inaugurăreĭ noueĭ universități.

De asemenea vor fi suspendate și cursurile de la școala de arte și meserii, afară de ateliere carĭ vor funcționa pînă după ce regele le va vizita.

La Curtea de apel secția III s'a înfățișat astăzĭ un proces pe care chiristigiul Pascali Bonciu l'a intentat samsarului Șapira pentru escrocherie.

Procesul a fost amînat, de oare-ce Șapira se află arestat la Focșanĭ.

Premiile foițeĭ Ucigașul misterios

Posesoriĭ primelor TREI BONURI din foița UCIGAȘUL MISTERIOS vor primi drept premiŭ un frumos tabloŭ din următoarea serie de planșe admirabil lucrate:

Diana surprinsă.
Femeea culcată (pastel).
Lebăda.
In atelier.
Copilașiĭ.

Doritoriĭ de a obține unul din aceste tablourĭ vor înainta administrațieĭ *Adevĕruluĭ* d'impreună cu cele 3 bonurĭ suma de 30 BANI pentru cititoriĭ din Capitală, 35 banĭ pentru cei din provincie.

Ca unul singur din cele treĭ bonurĭ se poate obține unele din admirabilele lucrărĭ de artă (eaux fortes), pe care cu multă dificultate ni le am procurat spre a le oferi cititorilor din Capitală cu *60 banĭ*, celor din provincie cu *70 banĭ*.

Numaĭ cunoscătoriĭ în acest gen de lucrărĭ vor putea aprecia bine valoarea acestor din urmă gravurĭ.

Ministrul de războiŭ a dat ordin ca o baterie din regimentul 4 de artilerie comandată de un căpitan, un locotenent și 2 sub locotenenți să plece la Iașĭ pentru a lua parte la primirea regeluĭ acolo.

Bateria va fi compusă din 8 tunurĭ și vre-o 36 soldați spre a da salvele de tunurĭ cu ocazia serbărilor din Iașĭ.

Comisiunea însărcinată cu modificarea legeĭ județene, s'a întrunit alaltă-seară la ministerul de interne pentru a continua discuțiunile începute. Discuția a ajuns asupra celuĭ maĭ important punct, acel relativ la chestia descentralizăreĭ.

Mîine seară delegațiĭ ministeruluĭ de domeniĭ vor pleca la Iașĭ pentru a asista la inaugurarea nouluĭ abator și la expoziția de vite care va avea loc localul abatoruluĭ.

Ante-proectul de lege privitor la reforma învățămîntuluĭ secundar și universitar, a fost distribuit pe la toate școlile din țară. Acest ante-proect a fost bine primit în cercurile didactice.

Școala de irigațiune

La 1 Noembrie a. c. se va deschide noua școală de irigațiune alipită pe lîngă ferma-model Studina și prevăzută în budgetul exercițiuluĭ curgator.

Scopul acesteĭ școale este ca să producă maeștri de lucrărĭ saŭ șefĭ de exploatațiune carĭ să execute lucrărĭ de irigațiunĭ și drenagiŭ și să contribuie la succesul acestor lucrărĭ.

•

Școala va avea 15 elevĭ, cu durata studiilor de un an și jumătate; eleviĭ se vor recruta dintre absolvențiĭ școalelor practice de agricultură.

Lucrărĭ de drenagiŭ și irigațiunĭ se vor introduce pe domeniul Studina, statul punîndu-se în pozițiunea unuĭ agricultor care înțelege foloasele acestor lucrărĭ.

Toate lucrările se vor învăța din punctul de vedere practic agricol.

Fil.

Aseară izraelițiĭ din Iașĭ aŭ ținut o întrunire pentru a discuta asupra participăreĭ lor la recepția regală.

Joia viitoare, la orele 10 dimineață, va avea loc plecarea campionatuluĭ uniuneĭ velocipedice romîne de la Bucureștĭ la Ploeștĭ și îndărăt, — o distanță de 116 kilometriĭ. Plecarea va avea loc de la rondul al 2-lea de la șosea și vor fi de cîștigat 4 premiĭ în banĭ și o medalie de argint.

Erĭ aŭ fost primițĭ în audiență de către rege, la castelul Peleș, d-niĭ miniștriĭ Cantacuzino și Djuvara; în urmă a fost primit și d. Lecca, prefectul de poliție al Capitaleĭ.

Inscrierile pentru examene la facultatea de drept din Capitală vor ține pînă la 25 Octombrie a. c.

Reprezentanțiĭ studenților din Bucureștĭ, carĭ trebue să asiste la solemnitatea inaugurăreĭ universitățeĭ din Iașĭ, aŭ părăsit aseară capitala.

D. Danieleanu, decanul facultățeĭ de drept din Capitală, va inaugura seria conferințelor prevăzute în regulament vorbind despre „Filiațiunea legitimă și naturală.

A apărut No. 5 din Moda ilustrată

cu 35 ILUSTRAȚIUNI splendide și GRATIS un patron croit pentru o MANTILĂ de IARNĂ.

Iată și sumarul acestuĭ număr:

Cronica Modeĭ.
Lucru de mînă.
Explicarea gravurilor.
Iubirea, trad. din Michelet.
Croniciĭ delicate: Biletul de nuntă.
Edera, versurĭ de Crăciunescu.
Paradisul perdut, trad. din Catulle Mendès.
Anecdotă.
Florĭ, versurĭ de Karr.
Copilăria și jucăriile eĭ.
Gîndirĭ.
Felurimĭ.
Explicația tiparuluĭ.
D'ale bucătărieĭ.
Premiile „Modeĭ ilustrate".

UN SFAT

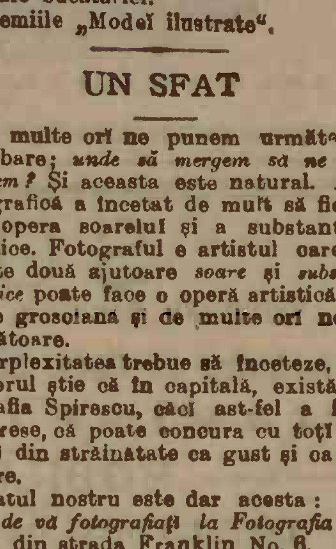
De multe orĭ ne punem următoarea întrebare: *unde să mergem să ne fotografiem?* Și aceasta este natural. Arta fotografică a încetat de mult să fie numaĭ opera soareluĭ și a substanțelor chimice. Fotograful e artistul care cu aceste două ajutoare *soare* și *substanțe chimice* poate face o operă artistică și o copie grosolană și de multe orĭ neasemănătoare.

Perplexitatea trebue să înceteze, cînd cititorul știe că în capitală, există Fotografia Spirescu, căcĭ ast-fel a făcut progrese, că poate concura cu toțĭ confrațiĭ din străinătate ca gust și ca executare.

Sfatul nostru este dar acesta: *Mergeți, de vă fotografiați la Fotografia Spirescu* din strada Franklin No. 6.

MODE

Cravată Carny

Amestecătură de casuar și pene resfirate. Splendidă în alb, în cenușiŭ și alb, etc.

Laura.

POȘTA REDACȚIEI

Un cetitor din Tecucĭ. Nu putem da curs denunțărilor anonime.

Red.

Pentru gospodine

Pentru poftă de mîncare.— Să se ia zilnic 1 saŭ 1 și jum. linguriță cu bicarbonat de sodiu într'o jumătate pahar cu apă. Aceasta curăța stomachul și provoacă pofta de mîncare.

Gastr.

Rubrica pentru toțĭ

Spectacole

Azĭ 19 Octombrie

Theatrul Național. Astă seară „Champignol" comedie în 3 acte și „Pribeagul", drama într'un act.

Theatrul Hugo. Reprezentație de varietățĭ, Debutul artiștilor: Brebion, Carmencita, corul rus Alexandroff, etc. etc.

Cafe Națională. Capela de dame sub conducerea d-luĭ Czibulka.

Berăria Imperială. O ohestra Burlan.

Teatrul Bulevard. In curînd deschiderea teatruluĭ de varietățĭ.

Sala Orfeŭ-Lukianoff. Varietățĭ

Sala Bragadiru. Concert de orchestră sub conducerea d-luĭ Pursch.

Cafe Bulevard. Concertul orchestreĭ Weinberger.

Băĭ

Stabilimentul de hidroterapie.—Str. Vesteĭ, sub direcțiunea d-ruluĭ Erdreich.

Băĭ medicale, masaj, electrotecapie, gimnastică, cură după metoda părinteluĭ Kneip; băĭ de abur, de putină, mare basin pentru vară.

Baia regală. Palatul Băilor Eforieĭ). Bulevardul Elisabeta. Haman, băĭe turco-romînă, (aier cald). Hidroterapie complect ă. Localul complect restaurat. Piscinadeschisă în toate zilele.

Băile Mitrasevsky str. Polițieĭ No. 4 și 6 cel maĭ îngrijit și maĭ bun stabiliment de băĭ de Aburĭ și Putinĭ, mare basin cu apă limpede și diferite dușurĭ sistematice.

Deschis în toate zilele.

Deplasărĭ

18 Octombrie

Hotel Continental: Goldschmiedt, comers., Galațĭ. Carabatescu, prefect, T.-Jiŭ. Demetriadi, avocat, Buzăŭ. Kaiser, comers, Craiova. Moritz Schiedloff, comers., Viena. Mayer, inginer, Asuga.

Hotel Boulevard: A. Comăneanu, general, Buzăŭ. Auslova, propr., Viena. Dal-Orso, proprietar Galațĭ.

Hotel de France: Chitel Ernold, comers., Craiova. Weinberg T., comers., Craiova. Lövenstein, comers., Belgrad. Adriasola, comers., Chili (America). Alexe Arnold, comers., Dresden. Brăiloiu Anton, inginer, Craiova.

Hotel Capsa: D-na Mirilloff, propr., Paris. General Pilat, propr., Galațĭ.

Hotel Metropol: Iosef Manea, comers., Brăila Ferdinand Hubert, comers. Botoșanĭ. Constantin R, comers., Constanța Sion, inginer, Ungurenĭ. Locot.-colonel Sorescu, militar, Tîrgoviște. Colonel Iarca, militar, Brăila.

Hotel Paris: Gheorghiu, senator, Hușĭ.

Hotel Union: Diaconovicĭ, inginer, T.-Jiŭ. I. Manolin, comers., Dorohoĭ. Ionescu, comers., Ialomița. Hamidoff, comers., Vidin. M. Drosino, inginer, Călărașĭ.

Hotel Frascati: Slăvescu, prefect, Putna. M. Constantinescu, deputat, Buzăŭ. Vasiliu Christescu, avocat, Bîrlad. Spitler, voiajor, Giurgiu. P. Robin, Turist, Paris.

Hotel English: I. Benderly, avocat, Constanța.

Hotel Bristol: Darvarsy, voiajor, B.-Pesta. Cervez, inginer, Brăila. Iosif Kary, comers., Viena. Loc Condeescu, militar, Brăila, Col. Trestianu, senator, Buzăŭ. Schielbach, voiajor, Viena. Hedgson, privat, London.

Hotel Colaro: P. Papastelato, propr., Brăila. D. Costandache, deputat, Bîrlad. Luca Ionescu, prefect, Constanța. B. Rosental, comers., Ploeștĭ. T. Axelrad, comers., Constanța.

Hotel Central: Vasiliu comers., Craiova. Luizi Salary, comers., Constanța. G. Gherof. comers., Giurgiu. N. Rucăreanu, propr., Tîrgoviște. Ropeanu, farmacist, Craiova. O. Avdis, medic, Luicĭ.

Hotel Universal: Lupescu, liber Buzăŭ. Poppof comers., Rusciuk.

BURSA

(Prin fir telegrafic)

din Streinătate — *din Bucurescĭ*

16/28 Octombrie 1897.

Napoleonul Fl	9 525
Ruble „	127.37
Credit Anstalt „	353.
» fonc. austr.	451.
« ungar »	387,50
Drum fier austr.	335.10
Lombards. „	82,20
Alpines. „	182 70
Losurĭ turcestĭ	60.70
Rentă perp. aus.	102.1'
« arg. austr.	102.75
» aur » „	123.16
» ung. „	121.85
FRANCFORT	
Rentă Rom. 5%Fl	101.60
» » 4% „	90.20
BERLIN	
Napoleonul »	16.17
Ruble „	216.9'
Disconto „	20 .50
Schimb. Londra	20.20
» Paris „	80.85
» Amsterdam	168.70
« Viena „	—
» Belgia „	80.45
» Italia „	76.60
Ren. Rom. 5% „	101,60
» » 1890 4%	92.1
» » 1891 4% „	91.80
» » 1894 4%	92.70
Imp. mun. Buc. „	101 1
PARIS	
Banca Otomană „	593.50
Los turcești. „	118.
Impr. Egyptian »	—
» Helenic	—
Drum de fier aus.	722.
Alpines. „	2?0.
RentaFran. 3½%	107.30
» » 3% „	103.25
Ren. Rom. 5% „	—
» » 4% »	—
» » 1894 4% »	—
Ren. Italiană „	93.55
» Ungară „	—

Impr. de stat romîne	
5% Renta perpetuă lei	10?
5% » amor. 1891 „	101¼
5% » « (Im. 1892 »	102¼
5% » « din 1893 »	10?¼
4% » „ 1894 int. „	95¼
5% » « (Im. 32½ milioane) „	90½
4% » « (Im. 50 milioane) „	9?½
4% » „ (Im. 274 milioane) »	93½
4% » » (Im. 45 milioane) „	92½
4% » » (Im. 120 milioane) „	92½
4% » » (Im. 90 milioane) „	93½
5% C. F. R. (Conv Schuldverschreib)	
6% Oblig. Stat (Conv. rurale) „	104½
Imprumuturĭ de orașe	
5% Oblig. Comuneĭ Bucureștĭ 1880 leĭ	99
5% Oblig. Comuneĭ Bucurescĭ 1884 „	—
5% Oblig. Comuneĭ Bucurescĭ 1888 »	—
5% Oblig. Comuneĭ Bucurescĭ 189· „	100
Idem Idem 1895 „	97
Imprumuturĭ de societățĭ	
% Ser. fonc. ru ale lei 9 ⅘	
% » » urb. Buc. „	90½
5% » » » Iașĭ „	87
Acțiunĭ	
Banca Naț. Romînieĭ leĭ	—
Banca Agricolă «	—
Banca Romînieĭ „	—
Soc. Asig. Dacia-Rom. „	—
» » Națională „	—
» » reas. Patrie „	—
» rom. con. luc. p. „	—
» de Basalt artific. „	—
» Leiea »	—

Tîrgul cerealelor

— prin poștă —

Din țară

Brăila, 17 Octombrie.

Cereale vîndute:

Grîŭ: 30.500 hectol.; — vag.; Kgr. pro hectol. 65—72; 7.50—11.30 preț.

Porumb: 25,000 hectolitri; 4 vag.; Kgr. pro hectol.: 75—79; 5.45—5.85 preț.

Orz: 3.050 hectolitri; — vag.; Kgr. pro hectol.: 52; 3.45 preț.

Cereale sosite:

Grîŭ: 11.500 hectol. Porumb: 22.700 hectolitri. Orz: 22.810 hectolitri.

Marmorosch Blank & Comp.

Din străinătate

— prin fir telegrafic —

17 Octombrie 1897.

New-York: Tendința fermă; Grîŭ prompt 1⅜ urcare; termin 1⅜ urcare. Porumb 5/8 urcare.

Londra: Tendința fermă.

Anvers: Tendința grîuluĭ fermă; a porumbuluĭ susținută.

Paris: grîŭ 15 centime urcare; uleiŭ: 50 centime urcare.

Viena		Redeschiderea	Inchiderea
Grîŭ de prim.	fl.	11.84	11.83
» » toamnă	„	—	—
Ovăz de prim.	»	6.67	6.67
Secară de prim.	»	8.90	8.80
» » toam.	„	—	—
Por. Maĭ, Iunie	»	5.42	5.40
» Sept. Oct.	»	—	—
Budapesta:			
Grîŭ de primă-vară	fl.	11.87	
Secară de pr.-vară	»	8.76	
Por. Maĭ Iuni	»	5.17.	

Sala Adevĕruluĭ

Ultimile noutățĭ literare apărute și sosite astă-zĭ în *Sala noastră* de depesĭ:

Le mémoires de M. Goron ancien chef de la sureté, un volum Leĭ 3.50.

Michel Corday Confession d'une enfant du siège Leĭ 3.25.

Victorien du Saussay L'école du vice Leĭ 3.25.

Yves Guyot La comédie socialiste Leĭ 3.25.

Paul Adam Lettres de Malaisie, roman, Leĭ 3.50.

René Doumic Etudes sur la littérature française, Leĭ 3.50.

F. Schrader Atlas de buzunar conținînd 16 chartĭ de bie, 35 chartĭ simple, un text geografic și statistic și un index alfabetic de toate numerile aflate în acest atlas, Leĭ 4.

Pentru provinciĭ să se adauge porto.

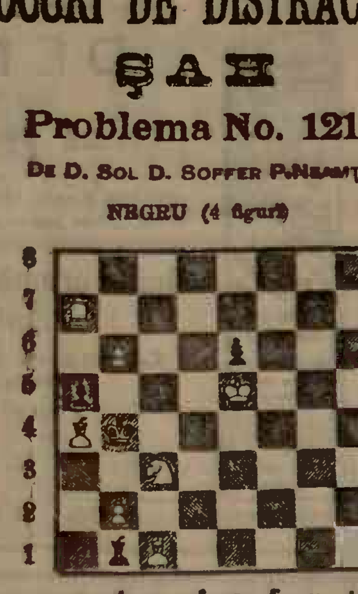
JOCURI DE DISTRACȚII

ȘAH

Problema No. 121

De D. Sol D. Soffer P.-Neamț

NEGRU (4 figurĭ)

ALB (7 figurĭ)

Alb trage și face mat în treĭ mutărĭ

Primul Turnir Național de Probleme de Șah al Adevĕruluĭ Politic-Literar

Pentru încurajarea compozitorilor de probleme de șah din țară am luat hotărîrea de a înființa un turnir de probleme. Un amator oferă ca premiŭ pentru cea maĭ bună compozițiune o carte de șah de valoare tratînd, după alegerea cîștigătoruluĭ, despre teoria jocuлuĭ saŭ despre probleme, în limba franceză saŭ germană.

Doritoriĭ de a concura la acest turnir sînt rugațĭ a trimite una saŭ două probleme în două mutărĭ originale, nepublicate încă, într'o scrisoare care să nu conțină alta de cît problemele, dezlegarea lor și numele autoruluĭ, notînd pe plic cuvîntul „Turnir".

Termenul pînă cînd se primesc problemele (saŭ rectificările eventuale la cele ce se vor fi trimis deja) este sina de 31 Ianuarie 1898.

Nu vor fi admise probleme începînd cu șah saŭ cu bătaia uneĭ piese. E de dorit însă ca d-niĭ compozitori să observe cît maĭ strict posibil condițiunile de economie a materialuluĭ (adică în momentul matuluĭ toate figurile să contribue) și de curățenia matuluĭ (adică în momentul matuluĭ cîmpurile de retragere ale Regeluĭ Negru să fie tăiate numaĭ de cîte o singură figură albă).

Mulțumind în numele tuturor adoratorilor nobiluluĭ joc, acestuĭ amator pentru frumoasa inițiativă care ne pune în posibilitate d'a face turnirul interesant, sperăm că acest exemplu va găsi imitatorĭ pentru a face să urmeze în curînd alte turnirurĭ.

Redacția coloaneĭ de șah.

Dezlegarea problemeĭ de șah No. 118

1 Cr a4—c6, R e4—f4; 2 Cr f8—h6— și 3 Cr c6—d5— mat
1 . . . ., ; 2 Cr c6—d5— și 3 Cr f8—h6— mat

Aŭ dezlegat problema de șah No. 118

D-niĭ Renacar, Brăila; M. Epicier. N. Simon, X Y Z, Bucureștĭ; Jean Gross, T.-Frumos; Hirsch Abraham. Odobeștĭ; Ios. Ițicovicĭ, S. D. Soffer, Piatra N.

Un amator din Capitală dorește să joace una saŭ două partide prin corespondență. Doritoriĭ d'a accepta se vor adresa la redacție indicîndu-șĭ adresa exactă.

Aritmogrif

de D. Anibal S. Zamfirescu, Craiova

10 3 17 4 7 10	insectă
7 2 22	stă în aer
5 10 22 14	O împrejmuire
3 21 17 3 4 7	oraș în Polonia
4 9 14 2	oraș în Japonia
10 22 10 3	lac în Asia

Inițialele cetite de sus în jos ne dă numele unuĭ stat; iar finalele de jos în sus capitala luĭ.

Dezlegarea anagrameĭ din No. 2956

SLAV-VALS

Aŭ dezlegat anagrama din No. 2956

D-niĭ I. Roșcovicĭ. Nach. Simon, Costică Georgescu, Bucureștĭ; S. D. Soffer, B. Schapira, Herșcu Ițicovicĭ, Piatra-N; Carol Waldman, Samoil Dionisie, Don Carlos, Richelieu, Const. G. Grigoriu, Dumitru Gugariu, Botoșanĭ; Miron D. Săvescu, Monte Christo. Ioan A. Barbea, Galațĭ; Vasile C. Chetreanu, D'Artagnan, Ocna; Uliso Pala, H. Oinesea nu, Brăila; Ianoș Isabö, Constanța; Victor Craescu, Hușĭ.

D-șoarele Elalunga, Bucureștĭ; Natalia C. Grigoriu, Emilia I. Plamada Louisa G. Grigoriu, Botoșanĭ; Aneta V. Ionescu, Bacăŭ; Ruxandra Gheorghiu, Botoșanĭ; Cecilia Tanenzopf, Piatra-N.

Premiul a fost cîștigat prin tragere la sorțĭ de D-șoara Elalunga, Bucureștĭ. Indată ce ne vețĭ trimite adresa exactă, vețĭ primi volumul intitulat: 24 Ianuarie, 1859.

PREMIUL JOCURILOR „ADEVĔRULUI"

No. 2977

Acest bon tăiat și expediat împreună cu dezlegarea jocurilor dă drept prin tragere la sorțĭ la o carte ca premiu.

Proprietar CONST. MILLE Tipografia ziaruluî «Adevĕrul» Pasagiul Bănceî Naționale Tipărit cu cerneală E. T. Gleitsmann, Dresda